

Київський національний торговельно-економічний університет
Кафедра публічного управління та адміністрування

ВИПУСКНА КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

на тему:

«РЕАЛІЗАЦІЯ ДЕРЖАВНОЇ ЕКОЛОГІЧНОЇ ПОЛІТИКИ НА РІВНІ РЕГІОНУ»

Студента (ки) 3 курсу, 11с групи,
спеціальності 281 «Публічне
управління та адміністрування»
спеціалізації «Публічне
управління та адміністрування»

(підпис студента)

Дмитрівої
Мирослави
Іванівни

Науковий керівник
науковий ступінь,
вчене звання

(підпис керівника)

Головня
Юлія
Ігорівна

Гарант освітньої програми
канд. екон. наук,
доцент

(підпис гаранта)

Головня
Юлія
Ігорівна

Київ 2022

Київський національний торговельно-економічний університет

Факультет економіки, менеджменту та психології

Кафедра публічного управління та адміністрування

Освітній ступінь: бакалавр

Спеціальність: публічне управління та адміністрування

Спеціалізація: публічне управління та адміністрування

Затверджую

Зав. кафедри

«11» грудня 2021 р.

Завдання на випускн кваліфікаційну роботу (проект) студентіві

Дмитрївій Мирославї Іванївні

(прїзвище, ім'я, по батьковї)

1. Тема випускнї кваліфікаційнї роботи (проект): **«РЕАЛІЗАЦІЯ ДЕРЖАВНОЇ ЕКОЛОГІЧНОЇ ПОЛІТИКИ НА РІВНІ РЕГІОНУ»**

Затверджена наказом ректора від «10» грудня 2021 р. № 4082

2. Строк здачі студентом закінченого роботи (проект): 24.01.2022

3. Цільова установка та вихідні дані до роботи (проект)

Мета роботи (проект): полягає в аналізі механїзмів реалїзацї державнї екологїчної полїтики на рївні регіону та виробленнї пропозицїй щодо їх вдосконалення.

Об'єктом дослідження є процес державного управління у сферї реалїзацї екологїчної полїтики.

Предметом дослідження є механїзми реалїзацї державнї екологїчної полїтики Гостомельської селищнї ради.

4. Зміст випускнї кваліфікаційнї роботи (проект) (перелїк питань за кожним розділом):

ВСТУП

Розділ 1. ДІАГНОСТИКА ЕКОЛОГІЧНОЇ СИТУАЦІЇ В РЕГІОНІ.

1.1. Оцїнка екологїчної ситуацїї в Гостомельській селищнїй радї

1.2. Аналіз системи управління у сферї охорони довкілля в Гостомельській селищнїй радї

Розділ 2. НАПРЯМИ РЕАЛІЗАЦІЇ ДЕРЖАВНОЇ ЕКОЛОГІЧНОЇ ПОЛІТИКИ НА РІВНІ РЕГІОНУ

2.1. Механізми реалізації державної екологічної політики на регіональному рівні

2.1. Напрями удосконалення механізмів реалізації державної екологічної політики Гостомельської селищної ради в умовах реформування владних повноважень

ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

5. Календарний план виконання роботи (проекту)

№ пор.	Назва етапів випускної кваліфікаційної роботи (проекту)	Строк виконання етапів роботи	
		за планом	фактично
1	2	3	4
1	Визначення напрямку дослідження та затвердження теми випускної кваліфікаційної роботи	До 10.12.2021	10.12.2021
2	Складання плану та підготовка індивідуального завдання для виконання випускної кваліфікаційної роботи	До 20.12.2021	20.12.2021
3	Представлення на рецензування науковому керівнику рукопису першого розділу випускної кваліфікаційної роботи	До 10.01.2022	10.01.2022
4	Представлення на рецензування науковому керівнику рукопису другого розділу випускної кваліфікаційної роботи	До 20.01.2022	20.01.2022
5	Представлення закінченої випускної кваліфікаційної роботи на кафедрі	До 21.01.2022	21.01.2022
6	Підготовка письмового відгуку на випускну кваліфікаційну роботу	До 22.01.2022	22.01.2022
7	Зовнішнє рецензування ВКР	До 22.01.2022	22.01.2022
8	Проведення попереднього захисту випускних кваліфікаційних робіт	21-23.01.2022	21-23.01.2022
10	Вирішення питання про допуск випускної кваліфікаційної роботи до захисту	До 25.01.2022	До 25.01.2022
11	Направлення випускної кваліфікаційної роботи із зовнішньою рецензією у ЕК для захисту	За графіком	За графіком

6. Дата видачі завдання « 11 » грудня 2021 р.

7. Науковий керівник випускної кваліфікаційної роботи (проекту)

Головня Юлія Ігорівна

(прізвище, ініціали, підпис)

8. Гарант освітньої програми Головня Ю.І.

(прізвище, ініціали, підпис)

9. Завдання прийняв до виконання студент Дмитріва М.І.

(прізвище, ініціали, підпис)

10. Відгук наукового керівника випускної кваліфікаційної роботи (проекту):

Випускна кваліфікаційна робота характеризується актуальністю та своєчасністю, оскільки присвячена питанням реалізації державної екологічної політики на рівні регіону. Робота відповідає затвердженій темі, виконана відповідно до завдання, мету дослідження досягнуто.

У випускній кваліфікаційній роботі здійснено оцінку екологічної ситуації в Гостомельській селищній раді та проаналізовано систему управління у сфері охорони довкілля в ній. Проведено дослідження механізмів реалізації державної екологічної політики на регіональному рівні та запропоновано напрями удосконалення механізмів реалізації державної екологічної політики Гостомельської селищної ради в умовах реформування владних повноважень.

У процесі дослідження здобувач продемонструвала достатній рівень володіння методологією наукових досліджень, вміння використовувати сучасні методи оброблення інформації.

Випускна кваліфікаційна робота Дмитрівої М.І. виконана у повному обсязі, відповідає встановленим вимогам та рекомендується до захисту з позитивною оцінкою.

Науковий керівник випускної кваліфікаційної роботи (проекту)

(підпис, дата)

Відмітка про попередній захист Головня Юлія Ігорівна

(ПІБ, підпис, дата)

11. Висновок про випускну кваліфікаційну роботу (проект):

Випускна кваліфікаційна робота (проект) студента Дмитрівої М.І.

(прізвище, ініціали)

може бути допущена до захисту екзаменаційній комісії.

Гарант освітньої програми): Головня Юлія Ігорівна

(прізвище, ініціали, підпис)

Завідувач кафедри: Новікова Наталія Леонідівна

(підпис, прізвище, ініціали)

«25» січня 2022 р.

ЗМІСТ

ВСТУП

3

Розділ 1. ДІАГНОСТИКА ЕКОЛОГІЧНОЇ СИТУАЦІЇ В РЕГІОНІ.

6

1.1. Оцінка екологічної ситуації в Гостомельській селищній раді

6

1.2. Аналіз системи управління у сфері охорони довкілля в Гостомельській селищній раді

17

Розділ 2. НАПРЯМИ РЕАЛІЗАЦІЇ ДЕРЖАВНОЇ ЕКОЛОГІЧНОЇ ПОЛІТИКИ НА РІВНІ РЕГІОНУ

27

2.1. Механізми реалізації державної екологічної політики на регіональному рівні

27

2.1. Напрями удосконалення механізмів реалізації державної екологічної політики Гостомельської селищної ради в умовах реформування владних повноважень

34

ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ

44

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

48

ВСТУП

Актуальність дослідження. Розвиток політичних та соціально-економічних процесів в Україні, необхідність виконання вимог міжнародних актів, до яких приєдналась наша держава, ставлять на порядок денний питання активізації національної політики у сфері екологічної безпеки. Важливо і те, що в сучасних умовах якість довкілля відіграє все більш вагомую роль як фактор забезпечення конкурентоспроможності економіки України на світовому ринку. Специфіка сьогоденної ситуації полягає в тому, що накопичувані десятиліттями екологічні проблеми тепер треба вирішувати в зовсім інших політичних та економічних умовах. У зв'язку з цим надзвичайно актуальними є наукове обґрунтування стратегії екологічної політики, розробка теоретико-методичних основ формування регіональних систем екологічної безпеки тощо. Значна екологічна диверсифікація території України, особливості соціально-економічних процесів у регіонах є далеко неоднорідними і актуалізують проблему регіонально диференційованих підходів до управління екологічною безпекою. В сучасних умовах, коли стала очевидною низька результативність уніфікованих механізмів регулювання стану довкілля, виникла об'єктивна необхідність здійснення ефективної екологічної політики на рівні регіону, яка вимагає відповідного теоретичного аналізу, осмислення її суті та змісту, оцінки сучасного стану, наукового обґрунтування шляхів її вдосконалення та механізмів реалізації.

За часи незалежності в Україні зроблені певні кроки щодо законодавчого, економічного, інституціонального, наукового забезпечення екологічної політики. Створено законодавчу базу у сфері охорони довкілля та раціонального природокористування, сформовано систему органів державного управління екологічною безпекою, запроваджено економічний механізм регулювання стану довкілля та використання природних ресурсів, відпрацьовано схему фінансування природоохоронної діяльності,

розширюється та поглиблюється міжнародне співробітництво у сфері охорони природи.

Ступінь розробленості проблеми. Розробці проблематики, пов'язаної з формуванням екологічної політики присвячено ряд наукових праць відомих українських та зарубіжних вчених, зокрема М. Андрієнка, О. Балацького, М. Долішнього, О. Костильова, З. Мирзиханової, В. Міщенко та інших. Проблеми державного управління природоохоронної діяльності досліджуються багатьма вітчизняними науковцями, серед яких варто виділити А. Андрусевича, С. Лінника, М. Пилипчука, М. Хвесика та інших.

Проте, незважаючи на певний науковий рівень досліджень у сфері екологічної політики, їх регіональний аспект потребує суттєвого поглиблення та удосконалення. Варто зазначити, що дослідження проблем реалізації державної екологічної політики на регіональному рівні перебувають на етапі розвитку. Економічною наукою поки що не розроблена цілісна методична база формування програмного та інституціонального забезпечення екологічної політики на рівні регіону та не запроваджено в практику нових форм її активізації.

Мета роботи полягає в аналізі механізмів реалізації державної екологічної політики на рівні регіону та виробленні пропозицій щодо їх вдосконалення.

Мета дослідження конкретизується у вирішенні наступних завдань:

- розкрити суть організаційного, правового, економічного та інших механізмів реалізації державної екологічної політики на рівні регіону;
- дослідити закордонний досвід формування та реалізації екологічної політики на рівні регіону;
- проаналізувати сучасний стан справ у сфері екологічної безпеки, діагностики потенціалу Гостомельської селищної ради;
- оцінити систему управління та регулювання у сфері охорони довкілля та екологічної безпеки в Гостомельській селищній раді;

- розробити перспективні напрями вдосконалення механізмів реалізації державної екологічної політики;
- обґрунтувати пропозиції щодо вдосконалення економічних механізмів формування екологічної політики Гостомельської селищної ради.

Об'єктом дослідження є процес державного управління у сфері реалізації екологічної політики.

Предметом дослідження є механізми реалізації державної екологічної політики Гостомельської селищної ради.

Методологічну основу дослідження. Теоретичною та методологічною основою дослідження є використання загальнонаукових і спеціальних методів, зокрема: діалектичного методу пізнання, системного аналізу сучасних теорій державного управління. У процесі дослідження використовувалися такі методи: системного аналізу – для дослідження механізмів реалізації державної екологічної політики; економіко-статистичні методи – для аналізу тенденцій розвитку екологічної ситуації як індикатора ефективності екологічної політики на рівні регіону; проблемно-орієнтовний – для удосконалення економічних механізмів реалізації державної екологічної політики на рівні регіону; функціонального метод – для визначення компетенції органів влади та їх функцій у досліджуваній галузі тощо.

Інформаційною базою даного дослідження є статистичні дані Державної служби статистики України, дані Гостомельської селищної ради, Конституція України, Закони України, Укази Президента України, постанови Кабінету Міністрів України, нормативні акти Міністерства енергетики та захисту довкілля України.

Структура випускної кваліфікаційної роботи. Робота складається зі вступу, двох розділів, висновків і пропозицій, списку використаних джерел, додатків. Загальний обсяг роботи – 50 сторінок друкованого тексту. Робота містить 1 рисунок, 6 таблиць. Список використаних джерел налічує 47 найменування.

Розділ 1. ДІАГНОСТИКА ЕКОЛОГІЧНОЇ СИТУАЦІЇ В РЕГІОНІ

1.1. Оцінка екологічної ситуації в Гостомельській селищній раді

Гостомельська селищна рада – адміністративно-територіальна одиниця та орган місцевого самоврядування у складі Ірпінської міської ради Київської області. Адміністративний центр – селище міського типу Гостомель.

Гостомельська селищна рада утворена в 1938 році. Селищній раді підпорядковані населені пункти: смт. Гостомель, територія ради – 6,4 км², населення ради – 14268 осіб. Територією ради протікають річка Ірпінь та Рокач [6].

Гостомельська селищна рада та її виконавчий комітет діють за принципом розподілу повноважень; поєднання місцевих і державних інтересів; державної підтримки та гарантії місцевого самоврядування. В Гостомельській селищній раді функціонують такі структурні підрозділи: відділ земельних ресурсів; юридичний відділ; відділ з інформаційного забезпечення; відділ з питань реєстрації актів цивільного стану (оформлення субсидій); відділ обліку та звітності; відділ з питань надання адміністративних послуг; відділ військово-облікових спеціальностей; відділ з реєстрації місця проживання; відділ з діловодства; відділ контролю за благоустроєм; відділ містобудування й архітектури; відділ державного архітектурно-будівельного контролю.

Для забезпечення екологічної безпеки, створення сприятливого середовища життєдіяльності, запобігання шкідливому впливу атмосферного повітря на здоров'я людей та навколишнє природне середовище здійснюється регулювання викидів найбільш поширених і небезпечних забруднюючих речовин, перелік яких встановлюється Кабінетом Міністрів України.

Гостомельська селищна рада відноситься до техногенно навантажених територій Київського регіону. Найгострішими проблемами селищної ради є тривале забруднення поверхневих та підземних вод, повітря та земель

внаслідок господарської діяльності, накопичення у великих обсягах твердих побутових відходів. До цих факторів останнім часом додається ускладнення ситуації через розвиток небезпечних геологічних процесів, а також інші негативні чинники природного та техногенного походження. Високе техногенне навантаження негативно впливає на збереження біорізноманіття та природних ландшафтів, на місця існування біологічних видів та в цілому на створення безпечного і привабливого середовища для населення селища.

До основних антропогенних джерел забруднення атмосфери належать: енергетичне устаткування, промислові підприємства, сільське господарство, всі види транспорту. Однією з основних причин забруднення атмосферного повітря є низький рівень оснащення джерел викидів пилогазоочисним обладнанням. Значно впливає на забруднення атмосфери відсутність установок по вловлюванню газоподібних сполук, а саме: діоксиду сірки, діоксиду азоту, оксиду вуглецю, летючих органічних сполук тощо.

Гостомель відноситься до техногенно-навантажених селищ, де є велика кількість викидів оксидів азоту, вуглецю та сірки від технологічного обладнання підприємств. Основними вкладниками у викиди вищезазначених забруднюючих речовин селища є ПрАТ “Ветропак “Гостомельський склозавод”. Будь-який об’єкт, де використовується, виготовляється, переробляється чи транспортується небезпечна речовина вважається таким, що може становити загрозу мешканцям прилеглих територій та навколишньому середовищу, або є потенційно небезпечним об’єктом.

Протягом 2017 року в атмосферу надійшло 1104,906 т забруднюючих речовин від стаціонарних джерел забруднення, що на понад 87,662 т більше, ніж за 2016 рік (табл. 1.1). Аналізуючи показники забруднення повітряного басейну, що включає обсяг викидів шкідливих речовин стаціонарних джерел забруднення потрібно відмітити незначне збільшення загальної кількості викидів в атмосферне повітря в 2017 році у порівнянні з минулим роком, що склало 1,1 % [6].

Основною причиною забруднення атмосферного повітря

Гостомельської селищної ради залишаються застарілі технології та устаткування, що не дозволяє підприємствам-забруднювачам забезпечити дотримання сучасних екологічних нормативів. Велика частка газоочисного обладнання, яке експлуатується на підприємстві, морально і фізично застаріла. Ступінь амортизаційного зношення складає від 50 до 70%. Очисні споруди підприємства уловлюють, в основному, тільки пил, у той час як найбільш шкідливі з'єднання – окисли азоту, вуглецю, фенол, сірчані, фтористі сполуки – викидаються без очищення. Але Гостомельської селищної ради робить все можливе для покращення цієї ситуації. Так, наприклад, у 2018 році було придбано та встановлено поблизу селища (в м. Ірпінь) обладнання стаціонарних постів автоматизованої системи моніторингу атмосферного повітря.

Одним з головних чинників негативного впливу на екологічний стан водних ресурсів Гостомельської селищної ради залишається забруднення природних водних об'єктів неочищеними і недостатньо очищеними стічними водами промислових підприємств, підприємств житлово-комунального комплексу. На екологічний стан водних об'єктів негативно впливає скидання неочищених стічних вод під час ліквідації аварійних ситуацій на каналізаційних колекторах. Це пояснюється відсутністю або незадовільним технічним станом діючої інфраструктури очисних споруд і мереж каналізації, застарілими технологіями очистки стічних вод. Виконання природоохоронних заходів, спрямованих на охорону та раціональне використання водних ресурсів, передбачено національними (загальнодержавними), регіональними та селищними природоохоронними програмами.

Забруднення природних водойм небезпечно як для водних екосистем, так і для людини, причому не тільки через зміну якості води, але внаслідок накопичення забруднюючих речовин у рибі та інших продуктах. Частина інгредієнтів, зокрема хімічні речовини, радіонукліди тощо, можуть залучатися до трофічних ланцюгів водойм, до вершини трофічної піраміди. Так, якщо вміст поллютанта у воді прийняти за 1, то його у фітопланктоні буде в 5-10 разів

більше, в нехижій рибі – ще більше в 10 разів, в хижій рибі – ще в 5-10 разів. Отже, явище біологічного накопичення слід враховувати при встановленні нормативів кількості скидів забруднюючих речовин у природні водойми [10].

Таблиця 1.1.

Динаміка обсягів викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря за від ПРАТ “Ветропак Гостомельський Склозавод” за 2018-2019 рр.

№ з/п	Назва об'єкта	2019 р.			2018 р.		
		Частка викидів забруднюючої речовини		Частка оснащення джерел викидів газоочисними установками (ГОУ), %	Частка викидів забруднюючої речовини		Частка оснащення джерел викидів газоочисними установками (ГОУ), %
		усього викидів, т/рік	до загального обсягу викидів об'єкта, %		усього викидів, т/рік	до загального обсягу викидів об'єкта, %	
1	Оксиди азоту	709,231	64,19		696,840	68,5	
2	Азоту (I) оксид	0,130	0,01		0,130	0,01	
3	Сірки діоксид	317,019	28,69		241,068	23,7	
4	Сульфатна кислота	0,048	0,00		0,076	0,01	
5	Речовини у вигляді суспендованих твердих частинок	66,138	6,00		67,073	6,6	
6	Сажа	0,434	0,04		0,694	0,07	
7	Оксид вуглецю	6,991	0,63		7,358	0,7	
8	Залізо та його сполуки	0,030	0,00		0,027	0,003	
9	Хром та його сполуки	0,007	0,00		0,010	0,001	
10	Кобальт та його сполуки	0,022	0,00		0,013	0,001	
11	Манган та його сполуки	0,002	0,00		0,003	0,0003	
12	Неметанові леткі органічні сполуки	2,897	0,26		2,059	0,2	
12	Метан	1,303	0,12		1,305	0,1	
13	Водню хлорид	0,568	0,05		0,587	0,06	
14	Фтор та його сполуки	0,001	0,00		0,001	0,0001	
15	Вуглецю діоксид	99038,514	-		93103,401		
	Всього	1104,906	100	32,6	1017,244	100	33,7

Джерело: розроблено автором на розсові [35; 36].

Найбільш потужним джерелом забруднення природних водойм є промислові стічні води, які характеризуються великими об'ємами, різноманітними забруднювачами, часто мають підвищену температуру. Стічні

води є найбільш багатотоннажним відходом промисловості. Стічні води утворюються на підприємствах різних галузей, а тому мають різний хімічний склад. Разом з цим потужним джерелом забруднення природних водойм залишаються комунально-побутові стічні води, тобто стічні води міст і селищ. Ці стічні води характеризуються наявністю в них миючих засобів, органічних речовин, компонентів біогенного характеру тощо. Надходження їх у водойми викликає їх евтрофікацію. Очищення стічних вод слід передбачити всюди, де вони утворюються.

У даний період на водних об'єктах Гостомельської селищної ради має місце погіршення екологічного стану, що пов'язано з негативними факторами техногенного та природного характеру. Так, в останні роки у басейнах річок спостерігається дефіцит води, пов'язаний з природною маловодністю останніх років. Крім того, негативно впливає на екологічний стан водних об'єктів велика розораність земель, мала залісненість, надмірна зарегульованість річок водоймами, хаотична забудова заплавлених річкових земель, скидання забруднених стічних вод у річки, яке відбувається внаслідок недостатньої потужності очисних споруд, застосування застарілих технологій очистки або взагалі без очистки.

За даними гідрохімічних спостережень за 2018 рік середньорічні концентрації сполук міді перевищували ГДК у 1-7 разів, сполук мангану – у 2,3-7,6 рази, цинку – у 1,4-2,8 рази, заліза загального – у 2 рази у річці Ірпінь. За даними гідрохімічних спостережень за 2019 рік середньорічні концентрації сполук міді перевищували ГДК у 1-5 разів, сполук цинку – у 1,2-2,9 рази, сполук мангану – у 3,1-8,8 рази, заліза загального – у 1,8-3,4 рази у річці Ірпінь [38].

За 2018 рік максимальний вміст сполук мангану досягав рівня високого забруднення (під високим забрудненням поверхневих вод прийнято рівень, який перевищує ГДК у 10 разів, для нафтопродуктів, фенолів, сполук міді, хрому шестивалентного – у 30 разів; зниження розчиненого у воді кисню від 3 до 2 мгО₂/дм³; збільшення значень БСК₅ від 15 до 60 мгО₂/дм³) у пункті

спостережень р. Ірпінь (сmt. Гостомель) і становив 14 ГДК у жовтні та 14,5 ГДК у грудні [38]. За 2019 рік у річці Ірпінь концентрації сполук мангану досягали рівня високого забруднення (під високим забрудненням поверхневих вод прийнято рівень, який перевищує ГДК у 10 разів, для нафтопродуктів, фенолів, сполук міді, хрому шестивалентного – у 30 разів; зниження розчиненого у воді кисню від 3 до 2 мгО₂/дм³, значення БСК₅ від 15 до 60 мгО₂/дм³): протягом року на цих водних об'єктах відмічено 8 випадків ВЗ з перевищенням ГДК у 11-38 разів. У річці Ірпінь де проводились спостереження за вмістом важких металів, зафіксовано зростання середніх і максимальних концентрацій сполук мангану та сполук заліза загального [39].

За даними 2019 року в зоопланктоні р. Ірпінь (сmt. Гостомель) переважали оліго-β, β-мезосапробні коловертки та несапробні личинки веслоногих ракоподібних. Планктонні ценози були дуже багатими і різноманітними, було визначено 21 вид водоростей та 31 вид безхребетних. У фітопланктоні масово розвивались β-мезосапробні зелені, синьозелені та діатомові водорості, біомаса останніх відповідала слабкій стадії «цвітіння» води. В макрзообентосі знайдені молюски, водні жуки, личинки одноденок, бабок, двокрилих комах тощо, всього знайдено 9-10 “груп”. Загалом стан якості вод відповідав 3-му класу – помірно забруднені води [39].

Вода з підземних джерел, що переважно використовується в Гостомельській селищній раді водонесних горизонтів, характеризується в більшості випадків надмірним вмістом заліза, сірководню, радону та жорсткістю. Вживання недоброякісної питної води (2–2,5 л на добу однією людиною) суттєво погіршує здоров'я, зумовлюючи виникнення специфічних хвороб.

Лісовий фонд Гостомельської селищної ради закріплений за значною кількістю постійних лісокористувачів. За площею насаджень переважають хвойні – 61 % і твердолистяні – 25%, мяколистяні займають 14%. Переважаючими в складі наведених груп порід є сосна звичайна, дуб звичайний, береза, вільха. Площа лісів за останні роки суттєво зменшується. У

2002-му році, відповідно до Земельного кодексу, земля офіційно отримала статус товару. І тому починаючи з 2002 року в Гостомельській селищній раді незаконно було переведено тисячі гектарів земель лісового фонду до категорії земель житлової та громадської забудови. Важливим завданням розвитку лісогосподарського комплексу селища є забезпечення максимальної координації фінансово-економічних, організаційно-правових, відомчо-управлінських ресурсів, їх концентрованої мобілізації на пріоритетних напрямках – лісовирощуванні та лісорозведенні.

Правові основи платного користування лісовими ресурсами закладені в Лісовому кодексі України. Верховною Радою України прийнятий Лісовий кодекс України, який передбачає справляння плати за спеціальне використання деревини від рубок головного користування, живиці, другорядних лісових матеріалів, випасу, розміщення пасік, заготівлю сіна, деревних соків, збирання і заготівлю дикорослих ягід, горіхів, грибів, інших плодів, лікарських рослин і технічної сировини, лісової підстилки і очерету.

Платежі за спеціальне використання недеревних ресурсів лісу тісно пов'язані з організацією використання недеревної рослинності. Передумовами для зниження собівартості продукції з недеревних продуктів лісу є високоефективні заготівля і переробка їх. На сьогоднішньому етапі лісові недеревні продукти є важливим джерелом постачання екологічно чистої їжі. Лісова недеревна рослинність є екологічно чистою, якщо вона не забруднена антропогенною діяльністю. Екологічне значення недеревної рослинності проявляється також у лісорегулюючих властивостях. Недеревна лісова рослинність має велике значення в житті самого лісу.

Проблема відходів вирізняється особливою масштабністю і значимістю як внаслідок домінування в національній економіці ресурсоємних багатовідходних технологій, так і через відсутність протягом тривалого часу адекватного реагування на її виклики. Не менш гострою, ніж у попередні роки залишається проблема утворення та накопичення відходів I-IV класів небезпеки в Київському регіоні, що зумовлюється недостатністю переробки

відходів, відсутністю сучасних полігонів з утилізації побутових відходів та потребою в реконструкції, рекультивативі існуючих полігонів твердих побутових відходів, що вичерпали свій ресурс або експлуатуються з грубими порушеннями норм екологічної безпеки [39].

Особливо гостро постає проблема поводження з твердими побутовими відходами Гостомельській селищній раді. В селищі щороку нагромаджується близько 2 млн. м³ сміття, яке розміщується в місцях видалення відходів. В селищі практично відсутні полігони, які б відповідали сучасним санітарним та природоохоронним вимогам. Збільшення утворення відходів пояснюється збільшенням обсягів виробництва практично на всіх підприємствах – основних забруднювачах. Аналіз динаміки утворення, використання та розміщення відходів основних підприємств показує, що незважаючи на збільшення кількості утворених відходів, кількість використаних відходів також збільшується, що є позитивним фактором.

Актуальною проблемою для Гостомельської селищної ради залишається поводження з токсичними відходами, і в першу чергу – непридатними хімічними засобами захисту рослин.

З 1 січня 2018 року вступили в дію нові правила поводження з побутовими відходами, а саме правка до Закону “Про відходи”, що забороняє захоронення неперероблених відходів. Українців нарешті зобов’язали сортувати сміття. На виконання Закону “Про відходи” та з метою популяризації сортування сміття КП “УЖКГ Гостомель” у Всесвітній день охорони навколишнього середовища встановив на зупинках громадського транспорту контейнери для роздільного збору побутових відходів. Як з’ясувалося, стихійні сміттєзвалища організовувалися найбільше на територіях комунальних об’єктів і приватному секторі, як правило, відкритих і всюдоступних до сміттєвих контейнерів, котрі якщо сміття в них не вміщалося, то вони перетворювалися на сміттєві “говерли” та “везувії”. Чимало туди завозилося й “транзитних” відходів з інших населених пунктів. Вивільнені контейнери спрямовані на підсилення майданчиків в

багатоповерхівках, котрі стали доступними тільки для мешканців будинків, тобто вони закриваються. Сміття у приватному секторі збирається згідно графіку спеціальною машиною, однак варто зауважити, що лише біля домоволодінь, де укладено відповідні угоди щодо вивозу побутових відходів з УЖКГ “Гостомель”. Хто цього не зробив, варто поквартитися. Питання утилізації сміття в регіоні стоїть дуже гостро [6].

Проаналізувавши сучасний стан справ у сфері екологічної безпеки, діагностика потенціалу діяльності Гостомельської селищної ради нами виділено основні проблеми:

1. У сфері атмосферного повітря. Основними проблемами забруднення атмосферного повітря Гостомельської селищної ради є: наявність застарілих технологій виробництва та обладнання; відсутність ефективних методів подавлення окислів азоту та вуглецю, знешкодження окислів сірки, які у значній кількості викидаються ПрАТ “Ветропак Гостомельський Склозавод”; викиди від пересувних джерел: значна кількість автомобілів вітчизняних марок та старі іномарки, якими користується більша частина громадян, не забезпечені нейтралізаторами. Розв’язання вищезазначених проблем приведе до суттєвого поліпшення стану атмосферного повітря в регіоні та забезпечить найкращі перспективи розвитку галузі.

У зв’язку з вищевикладеним, політика Гостомельської селищної ради з охорони атмосферного повітря повинна бути спрямована на скорочення викидів забруднюючих речовин від стаціонарних і пересувних джерел шляхом розробки, вдосконалення та впровадження пакетів інструментів екологічної політики.

2. У сфері водних ресурсів. Екологічною проблемою водних ресурсів в Гостомельській селищної ради залишається забруднення природних водних об’єктів неочищеними і недостатньо очищеними стічними водами житлово-комунального комплексу, промислових підприємств.

Діюча інфраструктура водопровідно-каналізаційного господарства за відсутності належного фінансування поточних та експлуатаційних витрат,

планових ремонтів швидко зношується та фізично деградує, що створює потенційну загрозу для довкілля та здоров'я населення. Проблемою, що потребує розв'язання, є потрапляння забруднень до водних об'єктів по системах зливової каналізації селища.

Ступіть впливу антропогенного навантаження на водні об'єкти залежить не тільки від обсягу й хімічного складу забруднюючих речовин, що скидаються, але й від гідрологічних умов водоприймачів і процесів самоочищення в них. Невивченою залишається проблема вторинного забруднення водних об'єктів селища, особливо р. Ірпінь, за рахунок накопичених на дні відкладень, сміття та затоплених об'єктів.

У зв'язку з вищевикладеним, політика Гостомельської селищної ради з охорони та раціонального використання водних ресурсів повинна бути спрямована на скорочення скидів забруднюючих речовин у водні об'єкти, оздоровлення водотоків селища, в першу чергу, за рахунок визначення меж водоохоронних зон і прибережних захисних смуг, винесення їх в натуру та приведення режиму господарської діяльності на даних територіях відповідно до вимог водоохоронного законодавства, створення збалансованих стійких водних екосистем, адаптованих до умов регіону, благоустрій прилеглих територій, здійснення комплексу заходів щодо попередження виникнення надзвичайних ситуацій, що можуть призвести до екстремально високих рівнів забруднення.

3. В сфері поводження з промисловими та побутовими відходами. На сьогодні в регіоні особливо гостро постає проблема відсутності сталих систем та адекватної інфраструктури для управління твердими побутовими відходами. Майже всі тверді побутові відходи вивозяться на полігони без переробки та утилізації, повторне перероблення відходів. Діючі полігони часто перевантажені та потребує значних інвестицій [10].

Таким чином, основними проблемами в сфері поводження промисловими та твердими побутовими відходами в регіоні є: недостатня кількість спеціалізованих організацій та підприємств, що займаються

заготівлею і переробкою відходів як вторинної сировини; незадовільний стан сільських полігонів твердих побутових відходів. На рівні держави відсутні дієві економічні механізми для стимулювання попередження, мінімізації та утилізації відходів.

У зв'язку з вищевикладеним, політика Гостомельської селищної ради по охороні навколишнього середовища від впливу відходів виробництва й споживання повинна бути спрямована на розробку сталої системи управління відходами, направленої на мінімізацію утворення відходів, перетворення їх у вторинні матеріальні й енергетичні ресурси, впровадження сучасних технологій промислової переробки відходів, запобігання забруднення навколишнього природного середовища.

Важливим в області залишається питання щодо безпечного поводження з токсичними відходами, і в першу чергу – непридатними хімічними засобами захисту рослин (ХЗЗР). Як в Україні, так і регіоні не вирішено питання створення й впровадження екологічно безпечних технологій знешкодження непридатних ХЗЗР, хоча на державному рівні були розпочаті проекти щодо вивезення цих токсичних відходів для знешкодження в інші країни, де такі технології існують.

Для мінімізації негативного впливу непридатних ХЗЗР на довкілля та здоров'я населення до вирішення питання знешкодження непридатних ХЗЗР на державному рівні, необхідно на місцях забезпечити їх безпечне тимчасове зберігання до вирішення питання їх кінцевого знищення. Важливе значення при цьому має широке інформування громадськості щодо небезпечності непридатних ХЗЗР та тари від них на довкілля та здоров'я населення для недопущення розкрадання непридатних агрохімікатів та пестицидів, або руйнування складів та використання забруднених токсичними речовинами будівельних матеріалів.

4. У сфері охорони та раціонального використання земельних ресурсів.

Основним джерелом забруднення ґрунтів є промислові викиди в атмосферу та викиди автотранспорту, полігони промислових та побутових відходів,

несанкціоновані звалища відходів, заборонені до використання хімічні засоби захисту рослин, осади стічних вод.

У зв'язку з вищевикладеними, політика Гостомельської селищної ради щодо охорони ґрунтів повинна базуватися на поєднанні особливостей використання землі як територіального базису, природного ресурсу і основного засобу виробництва, забезпеченні раціонального використання та охорони земель.

5. Проблеми збереження біологічних ресурсів, природно-заповідного фонду. У процесі економічного розвитку Гостомельської селищної ради, якщо не вживати упереджувальних заходів, збільшуються ризики загострення екологічних проблем, у тому числі втрати біорізноманіття, що не сприяє створенню безпечного середовища та сталому розвитку селища [10].

В останні роки в селищі, як і в усьому світі, відчуваються проблеми зміни клімату, які вже здійснюють вплив на довкілля, на місця перебування і види та створюють серйозну загрозу для здоров'я екосистем в середньостроковій та довгостроковій перспективі. Основною проблемою збереження біорізноманіття є антропогенний фактор. Розв'язання проблем збереження видів можливе лише при регулюванні відносин суспільства з живою природою.

1.2. Аналіз системи управління у сфері охорони довкілля в

Гостомельській селищній раді

Головною метою національної екологічної політики є стабілізація і поліпшення стану навколишнього природного середовища України шляхом інтеграції екологічної політики до соціально-економічного розвитку України для гарантування екологічно безпечного природного середовища для життя і здоров'я населення, впровадження екологічно збалансованої системи природокористування та збереження природних екосистем.

З цією метою Верховною Радою України 21 грудня 2010 року було прийнято Закон України “Про основні засади (стратегію) державної екологічної політики на період до 2020 року”, відповідно до якого, національна екологічна політика спрямована на досягнення наступних стратегічних цілей: підвищення рівня суспільної екологічної свідомості; поліпшення екологічної ситуації та підвищення рівня екологічної безпеки; досягнення безпечного для здоров'я людини стану навколишнього природного середовища; інтеграція екологічної політики та вдосконалення системи інтегрованого екологічного управління; припинення втрат біологічного та ландшафтного різноманіття і формування екологічної мережі; забезпечення збалансованого природокористування; удосконалення регіональної екологічної політики. Успішна реалізація національної екологічної політики в Україні залежить, перш за все, від її здійснення на регіональному (місцевому) рівні [35].

Враховуючи, що основною метою соціально-економічного розвитку Гостомельської селищної ради є поліпшення якості життя населення і державна політика направлена на наближення до європейських стандартів життя і соціальних цінностей, тому урахування екологічного аспекту при досягненні цієї мети є надзвичайно важливим.

Протягом останніх 4 років Гостомельською селищною радою були затверджені такі місцеві програми, спрямовані на поліпшення стану довкілля (табл. 1.2).

Крім заходів місцевих програм, в Гостомельській селищній раді фінансується ряд важливих капіталоемних природоохоронних заходів, включених до національних екологічних програм, а саме: Охорона довкілля та раціональне використання природних ресурсів Київської області на період до 2016 року; Програма поводження з твердими побутовими відходами у Київській області на 2012-2016 роки; Програма “Охорона довкілля та раціонального використання природних ресурсів Київської області на 2017-2018 роки”; “Регіональна програма розвитку мережі природно-заповідного

фонду Київської області «КИЇВЩИНА ЗАПОВІДНА» на 2017-2020 роки”;
 “Програма забезпечення населення Київської області якісною питною водою
 в достатній кількості на 2011-2020 роки”; “Регіональна комплексна програма
 розвитку лісового (муніципального) фонду Київської області на період до 2022
 року”.

Таблиця 1.2

Планування природоохоронної діяльності

№ з/п	Найменування програми	Документ, яким затверджено програму	Найменування головного розпорядника коштів місцевого бюджету / відповідального виконавця, найменування бюджетної програми згідно з Типовою програмною класифікацією видатків та кредитування місцевих бюджетів
1	Охорона навколишнього природного середовища селища Гостомель на 2018- 2019 рр.	21.12.2017 р. №534-32-VII	Природоохоронні заходи за рахунок цільових фондів
2	Ліквідація надзвичайних ситуацій та наслідків стихійного лиха селища Гостомель на 2018-2019 рр.	21.12.2017 р. №534-32-VII	Заходи із запобігання та ліквідації надзвичайних ситуацій та наслідків стихійного лиха
3	Цільова програма “Громадський бюджет селища Гостомель на 2018-2022 Роки”	18.01.2017 р. №551-33-VII	Організація благоустрою населених пунктів
4	Благоустрій селища Гостомель в 2018-2019 рр.	21.12.2017 р. №534-32- VII	Організація благоустрою населених пунктів
5	Реформування та розвиток житлово-комунального господарства в селищі Гостомель на 2018-2019р.р	21.12.2017 р. №534-32- VII	Організація благоустрою населених пунктів
6	Прграма соціально-економічного і культурного розвитку селища Гостомель на 2018-2019 роки	21.12.2017р. №535-32-VII (зі змінами)	Будівництво об’єктів житлово - комунального господарства

Джерело: сформовано автором на основі [6].

Відповідно до програми “Охорона довкілля та раціональне використання природних ресурсів Київської області на період до 2016 року” [41] та програми “Охорона навколишнього природного середовища селища

Гостомель на 2018-2019 рр.” [6] на яка було виділено з місцевого бюджету 680000,0 грн. реалізовано наступні заходи:

- роботи, пов’язані з поліпшенням технічного стану та благоустрою р. Ірпінь;

- відкриття станції, що очищуватиме 1 тисячу 200 кубометрів в добу води, якою користуватимуться мешканці будинків у військовому містечку, вулиць Остромирська, Некрасова. Молодіжна. ГСР виділила для виконавця робіт “Ірпіньводоканалу” 4 мільйони 950 тисяч грн, повна вартість спорудження водоочисного об’єкту – 6 млн. 500 тис. грн. Селищна рада також запланувала спільно КП “Ірпіньводоканал” в 2020 році будівництво ще однієї станції водоочищення по вулиці Бучанське шосе, що дасть можливість очищувати 97% усіх водогонів Гостомеля;

- з метою поліпшення стану навколишнього природного середовища, благоустрою, озеленення населених пунктів та прилеглих до них територій в Гостомельській селищній раді спільно з керівництвом, депутатами, керівниками підприємств, установ, організацій, навчальних закладів, студентами, учнями, громадськими активістами, ЗМІ проведено екологічний захід “Посади дерево”. Було запропоновано висадити 1000 дерев в усіх куточках селища. Екологічний захід “Посади дерево” був покликаний не лише озеленити селище, а й привернути увагу до екологічних проблем селища, підвищити інтерес бережливого ставлення до навколишнього природного середовища, збереження та примноження природної спадщини, формування екологічної свідомості та патріотизму;

- за рахунок коштів бюджету Гостомельської селищної ради проведено проектні роботи по розробці концепції зливної каналізації у селищі Гостомель на суму 147 500 грн.; проектні роботи по розробці концепції зливної каналізації у селищі Гостомель на суму 147 500 грн.; проектні роботи по будівництву побутової каналізації від вул. Кімерська до вул. Вербицького в сел. Гостомель Київської області в т.ч. проектування на суму 299 000 грн.; капітальний ремонт ливневої каналізації по вул. Черняхівського в сел.

Гостомель Київської області в т.ч. проектування на суму 120 000 грн.; капітальний ремонт ливневої каналізації по вул. Польова в сел. Гостомель Київської області в т.ч. проектування на суму 120 000 грн.; капітальний ремонт ливневої каналізації по вул. Ярова, 95-б в сел. Гостомель Київської області в т.ч. проектування на суму 60000 грн.;

- ліквідація наслідків буреломів, снігол амів, вітровалів для м. Ірпінь та селищ Ворзель, Гостомель, Коцюбинське;

- організація і здійснення робіт з екологічної освіти, проведення в селищі екологічних заходів “День Землі”, “День довкілля”, “Ліси для нащадків” тощо [6].

Згідно Правил благоустрою території селища Гостомель, затверджених рішенням сесії Гостомельської селищної ради від 21.09.2017 № 464-26-VII, до порушень цих Правил відноситься відсутність у підприємств, установ, організацій, підприємців, громадян які мають у власності або користуванні приміщення (будівлі, споруди), договору на вивіз побутових відходів зі спеціалізованими організаціями. Відповідно до Правил благоустрою, при виявленні фактів порушення Правил благоустрою уповноважені на те органи мають право складати протоколи, в яких фіксуватимуться дані порушення і на підставі яких буде відкриватись адміністративне провадження. Згідно зі ст. 152 Кодексу України про адміністративні правопорушення, порушення правил у сфері благоустрою населених пунктів тягне за собою накладення штрафу для громадян від 340 до 1360 грн. з юридичних осіб від 850 до 1700 грн. Тобто, відсутність договору на вивезення побутових відходів у громадян, фізичної особи, юридичної особи, підприємця є порушенням Законів “Про відходи”, “Про житлово-комунальні послуги”, “Про благоустрій населених пунктів” та Правил благоустрою території селища Гостомель і тягне за собою адміністративну відповідальність [6].

Найбільші екологічні проблеми, пов’язані з ліквідацією джерел забруднення водних об’єктів, мають місце при реалізації водоохоронних заходів в житлово-комунальній сфері та в установах системи виконання

покарань у зв'язку з їх високою вартістю та недостатнім фінансуванням з Державного, обласного та місцевих бюджетів. Гостомельською селищною радою було затверджено програму “Реформування та розвиток житлово-комунального господарства в селищі Гостомель на 2018-2019 рр.” Головною причиною несвоечасної реалізації передбачених Програмою капіталомістких водоохоронних заходів, зокрема об'єктів житлово-комунального господарства, є їх незадовільне фінансове забезпечення, особливо з Державного бюджету. У такій ситуації основними джерелами фінансування заходів були власні кошти підприємств, фонди охорони навколишнього природного середовища обласного і місцевих бюджетів та іноземні кредити. Загальний обсяг потреби у коштах для розширення та реконструкції очисних споруд та мереж каналізації регіону становить понад 200 млн. грн.

За рахунок зазначених коштів проводилися роботи щодо відновлення і підтримання сприятливого гідрологічного режиму та санітарного стану річок, реконструкції гідроспоруд, реконструкції очисних споруд, каналізаційних мереж та споруд на них, реконструкції систем водопостачання; розроблення проектно-кошторисної документації для проведення заходів, направлених на покращення стану водних ресурсів області. З метою покращення стану водних ресурсів та вирішення питання щодо зменшення скиду забруднюючих речовин у водні об'єкти області, суб'єктами господарювання при отриманні дозволів на спеціальне водокористування розробляються заходи по охороні і раціональному використанню вод.

З метою покращення забезпечення населення Гостомельської селищної ради питною водою нормативної якості в межах науково обґрунтованих нормативів (норм) питного водопостачання, розвиток водопровідно-каналізаційної мережі, підвищення ефективності та надійності її функціонування, поліпшення на цій основі стану здоров'я населення та оздоровлення соціально-екологічної ситуації в селищній раді відповідно до охорона та раціонального використання джерел питного водопостачання було затверджено програму “Охорона навколишнього природного середовища

селища Гостомель на 2018-2019 рр.”, а також дотримується програми “Питна вода Київщини на 2017-2020 рр”, затвердженої Київською обласною радою.

Збереження територій та об’єктів природно-заповідного фонду в Гостомельській селищній раді забезпечується шляхом: встановлення заповідного режиму; організації систематичних спостережень за станом заповідних природних комплексів та об’єктів; проведення комплексних досліджень з метою розробки наукових основ їх збереження та ефективного використання; додержання вимог щодо охорони територій та об’єктів природно-заповідного фонду під час здійснення господарської, управлінської та іншої діяльності, розробки проектної і проектно-планувальної документації, землевпорядкування, лісовпорядкування, проведення екологічних експертиз; запровадження економічних важелів стимулювання їх охорони; здійснення державного та громадського контролю за додержанням режиму їх охорони та використання; встановлення підвищеної відповідальності за порушення режиму їх охорони та використання, а також за знищення та пошкодження заповідних природних комплексів та об’єктів; проведення широкого міжнародного співробітництва у цій сфері; проведення інших заходів з метою збереження територій та об’єктів природно-заповідного фонду.

Нормативно-правові інструменти встановлюють нормативні вимоги для підприємств-забруднювачів (стандарти та дозволи, як інструменти досягнення дотримання стандартів). Для спонукання та стимулювання підприємств щодо дотримання природоохоронних вимог використовуються також такі інструменти, як моніторинг довкілля, звітність, інспекційні перевірки та санкції за порушення природоохоронного законодавства, застосування норм відповідальності за шкоду, нанесену довкіллю. Вагомим інструментом є еколого-експертна діяльність та оцінка впливу на навколишнє середовище (ОВНС) нових джерел забруднення.

Екологічна політика в Гостомельській селищній раді базується на використанні наборів інструментів політики, таких як нормативно-правові

(стандарти, дозволи, моніторинг та правозастосування), економічні, стратегічне планування, інформаційні та просвітницькі, добровільні підходи, які направлені на вирішення пріоритетних екологічних проблем (наприклад, забруднення атмосферного повітря промисловими викидами, пересувними транспортними засобами, забруднення водних ресурсів неочищеними та недостатньо очищеними зворотними водами тощо).

Фінансові ресурси фонду охорони навколишнього природного середовища Гостомельської селищної ради, як найбільш вагомим, в основному спрямовуються на субсидювання природоохоронних інвестицій комунальних підприємств (будівництво та реконструкцію очисних споруд та мереж каналізації, полігонів твердих побутових відходів), які потребують підтримки з бюджету.

Значні кошти спрямовуються на виконання заходів з попередження підтоплення та берегоукріплення, які є досить капіталоемними та виконуються протягом декількох років. Крім того, за кошти селищних екофондів здійснюється фінансування великої кількості інших заходів щодо різних напрямів природоохоронної діяльності: придбання насосного та технологічного обладнання для очисних споруд, для збору та складування твердих побутових відходів, створення та збереження об'єктів природно-заповідного фонду, паспортизація малих річок, розробка проектів і винесення в натуру водоохоронних зон, заходи з охорони підземних вод та ліквідації джерел їх забруднення, впровадження системи моніторингу довкілля, ведення земельного кадастру та озеленення населених пунктів селища, наукові дослідження та підготовка проектної документації в природоохоронній сфері, оснащення обладнанням природоохоронних організацій, заходи з пропаганди та екологічної освіти, видання поліграфічної продукції екологічного спрямування та інші [6].

Останнім часом спостерігається активізація громадського руху. На сьогоднішній день на території Гостомельської селищної ради діють громадські організації природоохоронного спрямування. Крім відокремленої

діяльності кожної організації, вони співпрацюють між собою та органами влади у рамках дорадчих та консультативних органів.

Крім того, для забезпечення широкого доступу до екологічної інформації на території селища створюються спеціалізовані веб-ресурси., на яких надається інформація щодо запланованих семінарів, конференцій, громадських слухань, акцій, в яких приймають участь громадськість селищної ради, запрошення до співпраці, а також звіти щодо проведених заходів. На порталі обговорюються гострі екологічні проблеми, пропонуються шляхи розв'язання, розміщується корисна інформація наукового та практичного характеру. На сучасному рівні розвитку суспільства необхідність створення мережі подібних ресурсів відчувається особливо гостро. Їх створення має розв'язати проблеми інформування широких верств населення, полегшення доступу до інформації та взаємодії громадських організацій з державними установами.

У сучасних умовах складного економічного стану більшості підприємств селища, особливо комунальної сфери, для розв'язання нагальних екологічних проблем необхідне залучення всіх можливих джерел фінансування на виконання пріоритетних природоохоронних заходів, а також забезпечення ефективного управління природоохоронними витратами за рахунок бюджетних коштів з урахуванням принципу “забруднювач платить”.

При розробці проектів місцевих бюджетів та підготовці пропозицій до проекту Державного бюджету на 2022 рік і наступні роки місцевим органам виконавчої влади, розпорядникам коштів відповідних бюджетів необхідно обов'язково передбачати кошти на реалізацію заходів не тільки з фондів охорони навколишнього природного середовища, але і з загального фонду бюджетів на реалізацію заходів з раціонального використання природних ресурсів та підтримання їх в належному стані, а також створювати умови для залучення коштів приватних капіталів. Запровадження на місцевому рівні ефективного управління природоохоронними витратами дозволить більш

ефективно залучати державні бюджетні ресурси та фінансові ресурси з іноземних джерел.

Розвиток селища, сільського господарства, транспортної, туристичної інфраструктури, процес освоєння територій призводить до подрібнення та фрагментації територій природної середовища проживання багатьох видів та збільшує навантаження на цілий ряд природних ресурсів.

Інструменти екологічної політики в Україні та Гостомельській селищній раді потребують подальшого удосконалення та реформування. Останніми роками в Україні активізувалося реформування інструментів екологічної політики, є певні позитивні результати та усвідомлення необхідності реформ, проте по різних напрямках екологічної політики прогрес не однорідний та не системний [6].

Наприклад, реформування таких нормативно-правових інструментів, як дозволи, повинно базуватися на реформуванні стандартів якості навколишнього середовища, де прогрес на теперішній час практично відсутній. Реформування одного з інструментів створить основу для підвищення ефективності інших інструментів. Реформування стандартів якості докільця призведе до підвищення реалістичності дозволів та ефективності моніторингу. Удосконалення процедури видачі дозволів створить умови для покращення самомоніторингу підприємств та звітності, що підвищить правозастосування та стимулюючий вплив платежів за забруднення.

Вкрай важливим є розвиток та удосконалення інформаційних інструментів екологічної політики (розповсюдження інформації, екологічна освіта та навчання, екологічне маркування, екологічне рейтингування підприємств-забруднювачів та ін.).

Таким чином, на теперішній час проблемним питанням, яке потребує вирішення на загальнодержавному та регіональному рівні, є розробка узгоджених пакетів інструментів екологічної політики, які мають використовуватися комплексно і системно. Необхідно створення ефективного

механізму міжвідомчого та міжсекторального співробітництва для визначення та досягнення цілей охорони довкілля та сталого розвитку.

РОЗДІЛ 2. НАПРЯМИ РЕАЛІЗАЦІЇ ДЕРЖАВНОЇ ЕКОЛОГІЧНОЇ ПОЛІТИКИ НА РІВНІ РЕГІОНУ

2.1. Механізми реалізації державної екологічної політики на регіональному рівні

Враховуючи взяті на себе зобов'язання Україні потрібно законодавчо закріпити обов'язковість проведення стратегічної екологічної оцінки. З метою відповідності міжнародним вимогам, раціональному стратегічному плануванню, враховуючи Цілі розвитку тисячоліття, участі у світових програмах та грантах. В останні роки зростає значущість операцій стратегічного рівня, яка спрямована на розвиток регіонів.

Сьогодні для забезпечення комплексного підходу до вирішення питань навколишнього природного середовища встановлені *методи екологічної оцінки*, які потребують доповнення принципами, пристосованими до політичних заходів, планів і програм. Інструментом, що використовується у світовій практиці оцінки політики, програм і планів розвитку, служить стратегічна екологічна оцінка, яка є екологічним і прямим інструментом для досягнення сьомої Цілі розвитку тисячоліття у забезпеченні стійкості навколишнього середовища та яка повинна стати екологічним і прямим інструментом реалізації екологічної політики України. Ціль розвитку містить вимогу щодо інтегрування країнами принципів стійкого розвитку в заходи політики і програми країн та повернення в зворотній бік тенденцій втрати ресурсів навколишнього середовища.

Стратегічна екологічна оцінка також сприяє здійсненню Йоханенського Плану, погодженому на всесвітньому саміті по стійкому розвитку в 2002 році, в якому підкреслюється важливість – стратегічних основ і збалансованого

прийняття рішень для здійснення планів стійкого розвитку. Прийнята в 2005 році Паризька декларація про ефективність зовнішньої допомоги закликає країни-донори й країни партнери працювати спільно для – того, щоб створити спільні підходи до стратегічної екологічної оцінки на галузевому та національному рівнях. До Паризької декларації Україна приєдналась у 2007 році [2].

Аналогом системи екологічної оцінки в Україні є екологічна експертиза, яка складається з державної екологічної експертизи на розгляд якої подається розділ проектної документації, який називається – Оцінка впливу (проектованого об'єкта) на навколишнє середовище скорочено –(ОВНС), він включає всю присвячену природокористуванню і впливу на навколишнє природне середовище інформацію, яка міститься в проектній документації та громадську екологічну експертизу, висновки якої мають рекомендаційний характер. Основними законодавчими актами в галузі екологічної оцінки в Україні є Закон України “Про охорону навколишнього природного середовища” (1991 р.).

Характерною рисою стратегічної екологічної оцінки (СЕО) є забезпечення сумісності проектів, планів розвитку, програм, політики з пріоритетною вимогою безпеки навколишнього середовища. СЕО складає процес планування, який використовується для прогнозу, аналізу і тлумачення суттєвих впливів на довкілля з боку очікуваної діяльності, а також для забезпечення інформацією, що може використовуватися в ході ухвалення рішення. Стратегічна екологічна оцінка може бути застосована для запобігання або мінімізації несприятливих впливів. Одночасно вона може допомагати оцінювати реальний потенціал ресурсів, максимізуючи вигоди від намічуваної діяльності. СЕО передбачає процес, який може: змінити і поліпшити проект планованої діяльності; забезпечити ефективне використання ресурсів; поліпшити соціальні аспекти намічуваної діяльності; визначити заходи щодо моніторингу та управління впливами; сприяти прийняттю обґрунтованих рішень [3].

Екологічна оцінка, як один із сучасних підходів до формування та реалізації екологічної політики на регіональному рівні, широко застосовується і на міжнародному рівні, про що свідчить наступне:

- застосування директиви Європейського Економічного Співтовариства з екологічної оцінки (1985 р.);
- прийняття політики і процедури екологічної оцінки Світовим Банком та іншими міжнародними організаціями, що сприяє впровадженню цього процесу оцінювання в багатьох країнах з метою забезпечення інвестиційної привабливості;
- конвенції ООН по зміні клімату і біологічному різноманіттю ввели додаткові вимоги до екологічної оцінки (1992 р.).

Отже, головною функцією (завданням) стратегічної екологічної оцінки є завчасне прогнозування можливих екологічних наслідків. Вона повинна супроводжувати проект від ідеї його створення до завершення та під час функціонування цього проекту (це може стосуватися, наприклад, до ухвалення рішення щодо виділеної земельної ділянки, або надання її в оренду під вже затверджений проект).

Застосування стратегічної екологічної оцінки дає змогу досягти:

- відповідності екологічним вимогам, які запобігають порушенням і знижують збиток нанесений навколишньому середовищу, що загалом зменшує ймовірність санкцій і штрафів;
- зниження капітальних та експлуатаційних витрат: витрати можуть зрости, якщо екологічні проблеми не розглянуті спочатку. Це може привести до багатовитратних заходів щодо зниження негативного впливу, скорочення розміру або потужності підприємства. Імовірність багатовитратних змін надалі може бути мінімізована, якщо процес екологічного оцінювання починається на початкових стадіях проектного циклу;
- скорочення часу і витрат на затвердження проекту: якщо всі екологічні аспекти були прийняті до уваги до подання проекту на затвердження, імовірність затримок істотно знижується;

– кращого сприйняття проекту громадськістю: це досягається за допомогою участі громадськості в ході процесу [2].

Сучасні підходи до формування та реалізації екологічної політики на регіональному рівні передбачають необхідність впровадження процесу стратегічної екологічної оцінки. Відповідальним має бути той орган у системі державного управління, який дозволив би СЕО виконувати роль у плануванні намічуваної діяльності проектного та стратегічного рівня. Встановлення відповідальності, на нашу думку, дозволить підвисити потенційні вигоди від СЕО, навіть якщо існує законодавча основа для нього. Необхідно також працювати над полегшенням і заохоченням інформаційного обміну, координації зусиль і співробітництва між різними відомствами, відповідальними за управління ресурсами.

Досвід свідчить, що потенційна економія в ході проектного циклу може багаторазово відшкодувати первісні витрати, пов'язані із здійсненням стратегічної екологічної оцінки. Крім того, чим раніше в ході проектного циклу починається цей процес, тим більшою може бути потенційна вигода від нього. Така взаємозалежність пояснюється тим, що в цьому випадку мова йде про розробку екологічно прийнятного проекту з самого початку, а не про вдосконалення вже існуючого проекту.

З метою надходження до бюджету коштів, для своєчасного виконання природоохоронних заходів, проводиться робота з удосконалення економічного механізму природокористування. В останні роки спостерігається позитивна динаміка щодо збільшення надходження зборів за забруднення природного середовища до фондів охорони навколишнього середовища всіх рівнів. Це дозволить профінансувати першочергові природоохоронні заходи в частині організації збирання та переробки тари, виготовленої з поліетилентерефталату, виконання берегоукріплювальних робіт, продовження будівництва та реконструкції каналізаційних колекторів і насосних станцій.

Еколого-економічне управління націлене на захист навколишнього середовища шляхом створення більше екологічних і менш ресурсномістких технологій, удосконалювання методів керування, переорієнтації структури промислового виробництва, що забезпечує більшу ефективність і зменшення забруднень. У процесі функціонування суспільного виробництва розвиваються економічні відносини, які впливають на стан навколишнього середовища. На кожному етапі господарського розвитку виникають специфічні екологічні проблеми. Рішення даних проблем можливе лише шляхом розвитку виробництва, реалізації екопрограм у господарській практиці.

Загострення проблеми забруднення навколишнього середовища відходами, а також зростаючий дефіцит енергетичних ресурсів в багатьох країнах світу зумовили впровадження ефективного та економічно доцільного методу переробки та отримання енергії з відходів – біогазу, який є ефективним шляхом боротьби з забрудненням довкілля.

Як показує світовий досвід, найбільш ефективною і перспективною з погляду енергозбереження й охорони навколишнього середовища є комплексна переробка відходів тваринництва з використанням біологічного методу – метанового зброджування. Продукт такого зброджування – біогаз – використовується як паливний енергоносіє.

Перспективні напрями вдосконалення механізмів реалізації державної екологічної політики полягають у запозиченні світового досвіду впровадження біогазових устаткувань на регіональному рівні. Співпраця органів місцевого самоврядування, підприємств, громадських організацій по зменшенню забруднення довкілля має стати пріоритетним напрямом у вдосконаленні механізмів державного управління захистом довкілля, оскільки використання біоенергетики забезпечить успішне вирішення не тільки економічних та екологічних проблем, але й політичних на національному, регіональному та місцевому рівнях.

Механізми відшкодування збитків, що мають місце при техногенних і природних катастрофах, повинні забезпечити оцінку збитків та потреб у компенсаційних ресурсах, а також відшкодування витрат. При цьому варто розрізняти дві форми збитків: нанесені та відшкодовані. Повністю оцінити нанесені збитки практично неможливо. Однак досить повно можна визначити збитки, які нанесені:

- людині (маються на увазі додаткові витрати щодо відновлення її здоров'я та матеріального достатку);
- природі (виходячи з обсягів додаткових витрат, необхідних для відновлення екологічної рівноваги);
- національній економіці (враховуючи витрати на відшкодування витрат продукції та збитків підприємствам).

Механізми запобігання збиткам мають забезпечувати правовий та економічний захист діяльності щодо запобігання збиткам, правову й економічну відповідальність за збільшення величини ризику, зацікавленість суб'єктів господарювання й управління у запобіганні ризику. Механізми запобігання збиткам включають заходи як економічного, так і адміністративного характеру, які можна умовно об'єднати у п'ять груп.

Перша група механізмів пов'язана зі зміною структури національної економіки на користь галузей, які задовольняли б потреби людини при значному скороченні питомої ваги військово-промислового комплексу.

Друга група включає механізми, які мають сприяти зниженню аварій. До них, передусім, належать платні квоти за ризик, що дозволяє створити ринок квот і підтримувати мінімальний рівень ризику в цілому по регіону. Придбання одними підприємствами в інших квот ризику допускає субсидіювання заходів щодо підвищення безпеки. Такий суто економічний механізм може доповнюватися адміністративно-економічними заходами. Насамперед йдеться про систему штрафів за перевищення встановлених квот за ризик у регіоні. Щоб зацікавити підприємства у зменшенні величини

ризик, необхідно створити спеціальні регіональні фонди та передбачити регулярне преміювання за зниження ризику.

Третя група механізмів передбачає оновлення технічної бази, відновлення обладнання, впровадження нових технологій та інформаційних систем.

Четверта група має на меті розширення ринку кваліфікованих кадрів і реорганізацію системи перепідготовки працівників. З метою вдосконалення кадрового механізму реалізації екологічної політики, необхідно розробити та запровадити кваліфікаційні вимоги до посадових осіб з екологічних знань, особливо тих, які приймають екологічно значущі рішення.

П'ята група механізмів спрямована на стимулювання інвестицій, які запобігали б збиткам, удосконалення податкової політики [3].

Одним з основних інструментів державної екологічної політики на регіональному рівні є інформування населення щодо рівнів ризику, пов'язаних з техногенним навантаженням. Ним може бути підхід, який має в англійській літературі назву – Risk Communication (тобто надання населенню необхідної інформації стосовно дії даного фактора, що передбачає також врахування рівнів сприйняття ризику громадянами). Під терміном – Risk Communication мають на увазі обмін даними та думками між зацікавленими сторонами в процесі управління. В якості зацікавлених сторін виступають громада, яка проживає в умовах ризику; регулюючі державні органи; експерти; інспектори з питань екологічної безпеки тощо. Всі вони одночасно є відправниками та одержувачами певної інформації щодо проблеми ризику, і в процесі обміну отримувати нові знання та рішення щодо подолання існуючих проблем.

Процес інформування про екологічні ризики набуває дедалі більшого соціального значення, обумовлений необхідною умовою реалізації конституційного права кожної людини бути проінформованою щодо дії факторів, які становлять небезпеку для життя та здоров'я та права на участь у прийнятті рішень щодо управління цим ризиком. Це сприятиме підвищенню громадянської відповідальності в суспільстві.

Необхідним є створення сприятливих умов для подальшого розвитку громадянського суспільства, реалізації прав громадян на участь у формуванні державної екологічної політики, вирішенні питань територіального (місцевого) значення шляхом вибудовування діалогу та ефективної взаємодії органів виконавчої влади, районних державних адміністрацій, органів місцевого самоврядування з інститутами громадянського суспільства на принципах співробітництва, партнерства і взаємної відповідальності.

Розбудова громадянського суспільства в Україні має орієнтуватися на європейські стандарти забезпечення та захисту прав і свобод людини, зокрема впровадження практики належного врядування, доброчесності, відкритості, прозорості та підзвітності інститутів влади, створення умов для різноманіття суспільних інтересів, у тому числі економічних, екологічних, соціальних, культурних, релігійних, територіальних тощо, і форм їх вираження (громадські ініціативи, суспільні рухи, асоціації, об'єднання) [12].

Вище наведене дає нам підстави підсумувати, що на сьогодні вдосконалення механізмів реалізації державної екологічної політики як основних-організаційного, правового й економічного так і допоміжних – кадрового, інформаційного, громадського впливу не можна розглядати відокремлено, оскільки удосконалення одного зумовлює удосконалення й інших, тому формулювання напрямів вдосконалення цих механізмів потребує комплексного підходу.

2.2. Напрями удосконалення механізмів реалізації державної екологічної політики Гостомельської селищної ради в умовах реформування владних повноважень

Питання формування механізмів екологічної політики на місцевому територіальному рівні є надзвичайно актуальними з огляду на потребу низовинної стабілізації соціально-економічного життя нашої держави в умовах економічної та політичної кризи та проведення реформи з

децентралізації управління. Необхідно відзначити, що наявна в Україні система організації влади на місцевому рівні не відповідає загальноприйнятим європейським принципам, закладеним в Європейській хартії місцевого самоврядування.

Невиконання положень цього документа і, як наслідок, узятих на себе зобов'язань є суттєвою перешкодою на шляху до інтеграції в Європейське співтовариство. Тому українська держава потребує проведення масштабних реформ організації територіального управління та місцевих інститутів влади. Зміст цих реформ полягає, зокрема, у впровадженні дієвих механізмів екологічної політики в органах місцевого самоврядування. Завдання полягає в переорієнтації державної екологічної політики відповідно до місцевого рівня управління.

Таким чином, метою екологічної політики органів місцевої влади має бути визначення стратегічних напрямів розвитку територій з оптимальним використанням природних ресурсів в умовах збереження довкілля, тобто розробка концепцій екологічної політики відповідними радами. Від діяльності органів місцевої влади, переходу від планів і програм соціально-економічного характеру до комплексних програм сталого розвитку залежить зміна ставлення до охорони довкілля не як до другорядної сфери, а як до ключового чинника розвитку місцевості.

Під час розгляду системи регулювання екологічної політики на місцевому рівні з методологічної та практичної точок зору важливо виокремити територіальні межі цього рівня, оскільки це дасть змогу конкретизувати предмет дослідження. Місцевий рівень представлений межами сільських, селищних, міських рад, територіальної громади або адміністративного району. Місцевий рівень інституційної системи екологічної політики включає як органи місцевого самоврядування, тобто місцеві ради (сільські, селищні, міські, районні), серед яких сьогодні виділяють як окрему групу органи місцевого самоврядування, так і місцеві державні адміністрації як органи загальної компетенції. Крім того, на цьому рівні управління значну

роль відіграють територіальні підрозділи відповідних органів виконавчої влади. Головне навантаження під час формування та реалізації екологічної політики покладається на органи місцевого самоврядування та державні органи місцевої влади. Тому важливим завданням в напрямі реалізації національної екологічної політики є вдосконалення механізмів місцевого рівня.

Органам місцевої влади потрібно забезпечити наукову підтримку розв'язання екологічних проблем на місцевому рівні шляхом проведення наукових досліджень, упровадження новітніх наукових розробок з метою сприяння вирішенню соціально-економічних та інших проблем передусім в аспекті ресурсо- та енергозбереження, а також створення інформаційних систем для проведення екологічного моніторингу території. Це передбачає вивчення та поширення передового зарубіжного досвіду, накопичення статистичних та інших даних, необхідних для аналітичних розробок. Необхідно модернізувати та вдосконалити систему управління у сфері місцевої екологічної політики; створити систему регулювання у цій сфері, що включає ринкові механізми та підходи, а також механізми державно-корпоративних відносин; забезпечити координацію діяльності центральних та місцевих органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування, громадських організацій щодо розв'язання проблем екологічної безпеки на місцевому рівні.

Місцева екологічна політика повинна мати такі повноваження і можливості для їх реалізації:

- визначати та ранжувати за пріоритетністю місцеві екологічні проблеми шляхом аналізу накопиченої інформації та визначення пріоритетів;
- окреслювати найефективніші шляхи прийняття рішень з урахуванням першочерговості відповідальності муніципалітету за вирішення екологічних проблем;
- знаходити маловитратні та економічно ефективні рішення, спрямовані на охорону довкілля та підвищення рівня екологічної безпеки шляхом

удосконалення управлінської практики, запобігання забрудненню, мінімізації відходів і підвищення економічної ефективності;

– підвищувати обмін інформацією між муніципалітетами з метою вдосконалення процесу прийняття рішень у сфері охорони довкілля та використання природних ресурсів;

– створювати механізми участі громадськості і промислових підприємств під час розроблення та впровадження місцевої екологічної політики;

– інформувати мешканців громади та залучати їх до процесу прийняття рішень.

Потребує більшої підтримки наукове забезпечення процедур формування і реалізації екологічної політики на місцевому рівні шляхом розширення прав органів місцевого самоврядування та громадського контролю у сфері екологічно небезпечної господарської діяльності. Для цього надзвичайно важливим є завдання інформаційного забезпечення місцевої екологічної політики (рис. 2.1). Ця врегульована екологічним законодавством діяльність спеціально уповноважених органів щодо отримання, узагальнення та використання інформації про екологічну обстановку і стан здоров'я населення громади має стати базовою основою для прийняття рішень щодо місцевої екологічної політики.

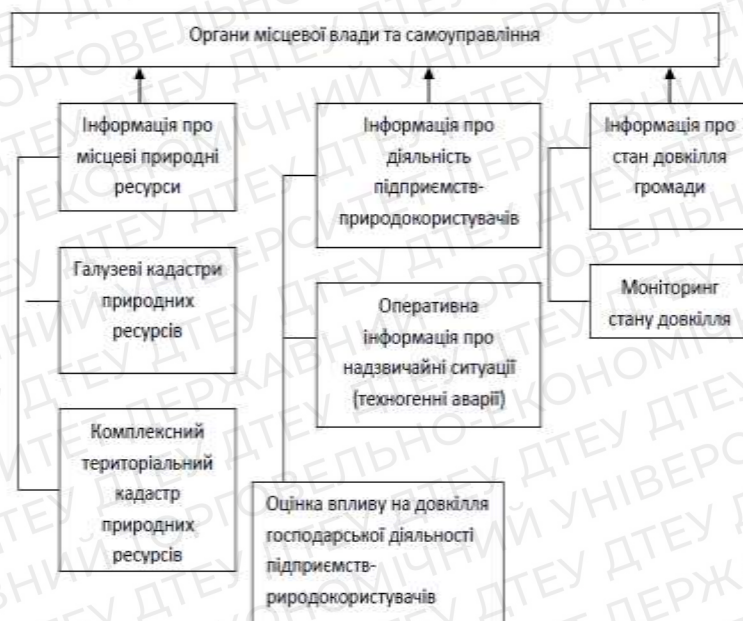

Рис. 2.1. Інформаційне забезпечення екологічної політики Гостомельської селищної ради

Джерело: сформовано на основі [12].

Складовою процесу інформаційного забезпечення місцевої екологічної політики є інвентаризація стану довкілля, яка дає змогу одержати значний обсяг інформації про стан довкілля громади, природні ресурси, що знаходяться на території громади, економічну діяльність, що пов'язана з природокористуванням та впливом на довкілля, фізичні умови проживання в громаді. Це інструмент, що допомагає органам місцевої влади краще розуміти екологічні проблеми громади.

Таблиця 2.1

Напрями інвентаризації стану довкілля Гостомельської селищної ради

Напрями інвентаризації стану довкілля	Завдання
Екологічні проблеми	Виявлення типів екологічної небезпеки та джерел забруднення; картографічна прив'язка екологічної інформації
Стан природних ресурсів	Створення каталогу природних ресурсів, як тих, що підпадають під охорону, так і тих, що не підпадають, для оцінки наявних природних ресурсів та їх стану (зокрема, парків та природних зон); картографічна прив'язка відомостей про природні ресурси.
Екологічні об'єкти	Створення каталогу окремих об'єктів громади, що впливають на довкілля (промислові підприємства, водоочисні споруди тощо).

Джерело: складено автором на основі [32].

Для практичного втілення дієвих економічних механізмів формування місцевої екологічної політики України в умовах децентралізації влади важливо оптимальне поєднання їх з економічно ефективними заходами щодо розвитку економічної сфери громади (табл. 2.2).

Таблиця 2.2

Напрями поєднання механізмів місцевої екологічної політики та економічно ефективних заходів щодо розвитку економіки громади

Напрямок	Зміст заходів
Вдосконалення якості місцевих екологічних послуг та екологічних служб	Передбачаються заходи з удосконалення місцевої екологічної інфраструктури, такі як модернізація підприємств з обробки

	стічних вод, забезпечення сучасних потужностей з утилізації відходів.
Підвищення економічної ефективності діючих підприємств громади	Передбачаються заходи з підвищення ефективності використання природних ресурсів діючими на території громади підприємствами (аудит промислових відходів і використання енергії, програми по запобіганню забрудненню тощо).
Сприяння розвитку місцевої зеленої економіки	Передбачається створення нових підприємств з виробництва товарів з матеріалів вторинної переробки з використанням екологічно чистих технологій та проведення екологічних аудитів.
Сприяння розвитку місцевого екотуризму	Передбачаються заходи з удосконалення роботи щодо поліпшення стану довкілля громади і розширення діапазону послуг для туристів та можливостей для організованого відпочинку.
Оптимізація використання ресурсів громади	Передбачаються заходи з удосконалення практик управління природними ресурсами громади (земельні, водні ресурси, лісоматеріали тощо) шляхом оптимізації місцевого використання природних ресурсів для забезпечення стабільності цих ресурсів у майбутньому.

Джерело: складено автором на основі [6].

Прикладом інструментів місцевої екологічної політики разом з економічно ефективними заходами щодо розвитку економічної сфери є заходи щодо утилізації твердих відходів на території громади (табл. 2.3).

Таблиця 2.3

Інструменти місцевої екологічної політики (на прикладі утилізації відходів)

<i>Типи інструментів</i>	<i>Заходи, спрямовані на зменшення кількості видалених твердих відходів на території громади</i>
Економічні важелі	запровадження системи оплати за тверді відходи, за якою кошти стягуються з суб'єктів економічної діяльності та приватних осіб пропорційно до кількості вироблених твердих відходів
Нормативні та законодавчі заходи	– прийняття місцевими органами влади постанови, яка зобов'язує організації, що займаються транспортуванням відходів, надавати послуги зі збору упакованого мешканцями сміття для подальшої вторинної переробки; – прийняття місцевими органами влади постанови, згідно з якою мешканці громади повинні відокремлювати відходи, які можна повторно переробити, від іншого сміття.
Програми діяльності громади	– програма вторинної переробки упакованого мешканцями сміття для всіх домовласників громади.
Технологічні заходи	будівництво підприємства для попередньої переробки відходів;
Інформація та навчання населення	– навчання працівників комунальних підприємств методиці розробки та впровадження громадської програми вторинної переробки; – підготовка та поширення серед мешканців громади брошур з описом переваг вторинної переробки.

Джерело: складено автором на основі [6].

Крім того, до процесу формування сучасних механізмів державної екологічної політики на рівні місцевого самоврядування можна віднести

запуск нових енергоефективних програм на рівні громад, завданнями яких є зменшення негативного впливу на навколишнє природне середовище та покращення стандартів якості життя населення. Прикладом є районні програми з фінансової підтримки населення для проведення енергоефективних заходів в будинках та помешканнях, які реалізуються за допомогою державного Агентства у сфері енергоефективності.

Нині для впровадження програмно-цільового принципу ефективного функціонування місцевих систем екологічного управління (самоврядувальних і державних) розробляються, приймаються і реалізуються місцеві та інші територіальні комплексні екологічні програми за участі громадськості. На жаль, рівень їх ефективності досить низький через відсутність досвіду ефективного співробітництва влади та громадськості, зокрема співробітництва в екологічній сфері. Необхідно ширше впроваджувати досвід такого важливого інструмента європейської екологічної політики на рівні місцевого самоврядування, як місцеві екологічні програми (МЕП). Реалізація цих програм здійснюється на основі міжнародних угод, перш за все на основі «Екологічної програми дій для Центральної та Східної Європи», провідною ідеєю якої є інтеграція екологічної політики в політику державного управління, зокрема на місцевому рівні [31]. Тим більше, що завданнями регіональної та місцевої екологічної політики, згідно Закону України «Про сновні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2030 року», є розробка інтегрування екологічних вимог під час розроблення і затвердження документів державного планування, галузевого (секторального), регіонального та місцевого розвитку та у процесі прийняття рішень про провадження планованої діяльності об'єктів, які можуть мати значний вплив на довкілля та підготовка місцевих планів дій охорони навколишнього природного середовища, а також забезпечення їх реалізації.

Крім того, потребують нагального вирішення такі актуальні проблеми місцевої екологічної політики:

- загроза втрати контролю за токсичними відходами та невизначеними, непридатними і забороненими отрутохімікатами;
- неузгодженість дій контролюючих та регулюючих органів у сфері використання надр;
- забруднення атмосферного повітря, забруднення вод, забруднення ґрунтів, зменшення біологічного та ландшафтного різноманіття, зменшення лісистості;
- високий ризик виникнення надзвичайних ситуацій природного і техногенного характеру
- недостатня організованість під час збирання та утилізації твердих побутових відходів у сільських населених пунктах, а також пов'язане з цим поширення стихійних сміттєзвалищ на землях лісового та водного фонду.

На нашу думку, для покращення екологічної ситуації в Гостомельській селищній раді доцільно запропонувати такі шляхи вирішення екологічних проблем (таблиця 2.4). Загалом місцева екологічна політика має забезпечуватися шляхом комплексного використання природних ресурсів, упровадження нових екологічних технологій, які, наприклад, виключають шкідливі відходи шляхом застосування біологічних засобів очищення водоймищ та біологічних засобів боротьби із сільськогосподарськими шкідниками, а також упровадженням нових енергоефективних програм.

Отже, екологічна політика та забезпечення екологічної безпеки на місцевому рівні повинні стати важливими складовими державної екологічної політики, а вироблення узгодженої стратегії в цій галузі відповідає об'єктивним потребам суспільства з огляду на завдання реформи з децентралізації. Метою екологічної політики органів місцевої влади має бути визначення стратегічних напрямів сталого розвитку територій з оптимальним використанням природних ресурсів в умовах збереження довкілля, які можуть бути враховані під час розроблення концепцій екологічної політики відповідними радами. Від діяльності органів місцевої влади залежить зміна ставлення до екологічних питань не як до другорядної сфери, а як до

ключового чинника розвитку місцевості. Органам місцевої влади потрібно забезпечити наукову підтримку розв'язання еко-логічних проблем на місцевому рівні шляхом проведення досліджень, упровадження новітніх наукових розробок з метою сприяння вирішенню соціально-економічних та інших проблем, передусім в аспекті ресурсо- та енергозбереження та створення інформаційних систем для проведення екологічного моніторингу території. Запропоновано модернізувати та вдосконалити систему управління у сфері місцевої екологічної політики шляхом створення засобів регулювання та сприяння, які включають ринкові механізми та підходи, а також механізми державно-корпоративних відносин. Для практичного втілення дієвих економічних механізмів формування місцевої екологічної політики України в умовах децентралізації влади важливо оптимальне поєднання їх економічно ефективними заходами щодо розвитку економічної діяльності громади.

Таблиця 2.4

Екологічні проблеми та шляхи її вирішення

Екологічні проблеми	Цілі екологічної політики	Шляхи вирішення
забруднення атмосферного повітря	чисте атмосферне повітря	скорочення викидів у атмосферне повітря від автотранспорту; скорочення викидів у атмосферне повітря від комунальних підприємств (котельні тепло-енергопостачання); недопущення загорання осередків торфу; установація стаціонарних постів контролю за станом атмосферного повітря;
забруднення вод	якісні водні ресурси	модернізація та відновлення мереж централізованого водопостачання та водовідведення; покращення доступності якісної питної води шляхом централізованого водопостачання в усіх населених пунктах; створення сучасних систем водопідготовки; контроль за скидами у водні об'єкти промислових підприємств та підприємств комунального господарства
забруднення ґрунтів	невиснажені родючі ґрунти	дотримання правил агрокультури, зменшення інтенсивності використання сільськогосподарських земель; перед проведенням будь-яких робіт, пов'язаних з впливом на земельні ресурси будуть проведені вишукувальні роботи, в результаті яких визначиться необхідність зняття родючого шару ґрунту або відсутність такої необхідності

зменшення біологічного ландшафтного різноманіття та	відновлене біологічне ландшафтне різноманіття та	збереження та збільшення площ земель, що характеризують ландшафтне різноманіття; підвищення екологічної культури і управління
зменшення лісистості	відновлені площі лісів	зменшення вирубування та збільшення площі лісових насаджень; підвищення екологічної культури і управління;
високий ризик виникнення надзвичайних ситуацій природного і техногенного характеру	запроваджена система попередження надзвичайних ситуацій	попередження надзвичайних ситуацій; постійний контроль за радіаційним фоном; ознайомлення населення з можливими ризиками виникнення надзвичайних ситуацій природного і техногенного характеру

Джерело: складено автором на основі [6].

Необхідно ширше впроваджувати досвід такого важливого інструмента європейської екологічної політики на рівні місцевого самоврядування, як місцеві екологічні програми (МЕРП). Реалізація цих програм здійснюється на основі міжнародних угод, перш за все на основі «Екологічної програми дій для Центральної та Східної Європи», провідною ідеєю якої є інтеграція екологічної політики в політику державного управління, зокрема на місцевому рівні. Таким чином, місцева екологічна політика має забезпечуватися шляхом комплексного використання природних ресурсів громади та впровадження нових екологічних технологій, зокрема утилізації твердих побутових відходів у сільських населених пунктах, а також нових енергоефективних програм тощо.

Впровадження запропонованих напрямів щодо удосконалення механізмів державної екологічної політики в Гостомельській селищній раді сприятиме виконанню Стратегії розвитку Київської області та забезпечить: покращення якості життя кожного члена суспільства, стабільне зростання людського капіталу, підвищення конкурентоспроможності економіки громади та розвиток інфраструктури підтримки бізнесу, розвиток нових місцевих і регіональних продуктів і послуг, зокрема у сфері рекреації та туризму, покращення стану навколишнього середовища.

ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ

1. Проаналізувавши поточну економічну ситуацію Гостомельської селищної ради, фактори що впливають на розвиток економічного потенціалу та бізнес-клімату було проведено SWOT-аналіз селища, який дозволить визначитися з найбільш перспективними та реалістичними проектами для економічного розвитку селища, враховуючи наявні сильні та слабкі сторони, можливості та загрози. Встановлено, що сильні сторони та можливості Гостомельської селищної ради значно переважають слабкі сторони та загрози.

Гостомельська селищна рада відноситься до техногенно навантажених територій Київського регіону. Найгострішими проблемами селищної ради є тривале забруднення поверхневих та підземних вод, повітря та земель внаслідок господарської діяльності, накопичення у великих обсягах твердих побутових відходів. До цих факторів останнім часом додається ускладнення ситуації через розвиток небезпечних геологічних процесів, а також інші негативні чинники природного та техногенного походження. Високе техногенне навантаження негативно впливає на збереження біорізноманіття та природних ландшафтів, на місця існування біологічних видів та в цілому на створення безпечного і привабливого середовища для населення селища.

2. Виявлено основні проблемами, що стримують створення екологічно безпечного та привабливого природного середовища Гостомельської селищної ради: значне техногенне та антропогенне навантаження на навколишнє природне середовище; технічна зношеність промислового обладнання і технологічна відсталість підприємств-забруднювачів; відсутність або застарілість технологій з очищення стічних вод, викидів у атмосферне повітря, знешкодження, обробки та утилізації шкідливих відходів; неадекватність та недостатнє фінансування діючої інфраструктури водопровідно-каналізаційного господарства, що призводить до її фізичної деградації, низької якості надаваних послуг та до збільшення загроз здоров'ю населення і довкіллю; високий рівень забрудненості прилеглих до населених пунктів територій промисловими та побутовими відходами,

хімічними речовинами; низький рівень використання відходів виробництва і побутових відходів як вторинної сировини, а також повторного використання природних ресурсів у промислових циклах, відсутність адекватної потребам сталої інфраструктури в сфері поводження з побутовими відходами та ефективної системи управління; неналежне врахування екологічних вимог та наслідків при територіальному плануванні, недостатнє планування та контроль землекористання; недосконалість нормативно-правової бази щодо інструментів екологічної політики, відсутність комплексного підходу щодо узгодженого застосування інструментів екологічної політики.

3. Перспективні напрями вдосконалення механізмів реалізації державної екологічної політики полягають у запозиченні світового досвіду щодо впровадження біогазових устаткувань на регіональному рівні. Співпраця органів місцевого самоврядування, підприємств, громадських організацій щодо зниження рівня забруднення довкілля має стати пріоритетним напрямом у вдосконаленні механізмів державного управління захистом довкілля, оскільки використання біоенергетики забезпечить успішне вирішення не тільки економічних та екологічних проблем, але й політичних на національному, регіональному та місцевому рівнях.

4. Запропоновано напрями щодо удосконалення механізмів державної екологічної політики в Гостомельській селищній раді, а саме: запровадження системи оплати за тверді побутові відходи, за якою кошти стягуються з суб'єктів економічної діяльності та приватних осіб пропорційно до кількості вироблених твердих побутових відходів; прийняття місцевими органами влади постанови, яка зобов'язує організації, що займаються транспортуванням відходів, надавати послуги зі збору упакованого мешканцями сміття для подальшої вторинної переробки; модернізація та відновлення мереж централізованого водопостачання та водовідведення; ознайомлення населення з можливими ризиками виникнення надзвичайних ситуацій природного і техногенного характеру тощо.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Андрієнко М.В., Шако В.С. Механізми реалізації державної екологічної політики на регіональному рівні // Інвестиції: практика та досвід № 18/2017. Серія: “Державне управління”. С. 47–53.
2. Ашикова Е. І. Нормативно-правове забезпечення державної регіональної екологічної політики України // Теорія та практика державного управління: зб. наук. пр. Харків : Вид-во ХарРІ НАДУ «Магістр», 2009. Вип.1(24). С. 157–163.
3. Ашикова Е.І. Стратегічна екологічна оцінка як інструмент реалізації державної екологічної політики // Правові аспекти публічного управління: теорія та практика : матеріали V наук.-практ. конф. (12 груд. 2013 р.) / за заг. ред. Л.Л. Прокопенка. Дніпропетровськ : ДРІДУ НАДУ, 2013. С. 133–136.
4. Веклич О.О. Економічний механізм екологічного регулювання в Україні. К.: Український інститут досліджень навколишнього природного середовища і ресурсів, 2013. 88 с.
5. Водний кодекс України: закон України № 213/95ВР від 6 черв. 1995 р. URL: Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/213/95вр>
6. Гостомельська селищна рада. URL: <http://gostomel-rada.gov.ua/>
7. Дьомін В.О. Вступ до екологічної політики. – К. : Тандем, 2012. – 194 с.
8. Земельний кодекс України: закон України № 2768ІІІ від 25 жовт. 2001 р. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/276814>
9. Карташов Е.Г. Напрями удосконалення механізмів реалізації регіональної екологічної політики в Україні // Ефективна економіка. № 11. 2012. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=3594>
10. Кодекс України про надра: Кодекс № 132/94ВР від 27 лип. 1994 р. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/132/94%D0%B2%D1%80>

11. Кодекс цивільного захисту України: закон України № 5403 VI від 2 жовт. 2012 р. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/540317>
12. Конституція (Основний Закон) України: закон України № 254к/96ВР від 28 черв. 1996 р. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96%D0%B2%D1%80>
13. Концепції державної регіональної політики України // Указ Президента України від 25.05.2001 №341/2001. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/341/2001>
14. Колесов О.С., Вацьківська А.В. Сучасні підходи до стратегічного управління розвитком // Збірник наукових праць ВНАУ. 2012. № 2 (64). С. 43–49.
15. Кравців В.С. Регіональна екологічна політика в Україні та механізми її реалізації / НАН України. Інститут регіональних досліджень. Львів, 2012. 72 с.
16. Кравців В.С. Теоретичні засади формування регіональної політики в Україні // Соціально-економічні дослідження в перехідний період: Щорічник наук. пр. / НАН України. Ін-т регіональних досліджень. Редкол.: відп. ред. академік НАН України М.І. Долішній. Львів, 2001. Вип. XXIII: Україна в XXI столітті: концепції та моделі економічного розвитку. С. 359–373.
17. Кравцова Л.А. Сталий розвиток як ключова домінанта регіонального екологічного управління // Економічні інновації: зб. наук. пр. – Одеса: ІПРЕЕД НАН України, 2012. Вип. 48. С. 150–157.
18. Лісовий кодекс України: закон України № 3404IV від 8 лют. 2006 р. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/3852>
19. Лукінов І. Методи і засоби державного регулювання економіки перехідного періоду // Економіка України. 2014. № 5. С. 7–11.
20. Лукьянихин В. Формирование экологической политики в Украине // Вестник СумГУ. Сер. Экономика. 2002. № 10(43). С. 22–30.
21. Мамонова В.В. Методологія управління територіальним розвитком: [монографія]. Х.: Видво ХарПІ НАДУ “Магістр”, 2016. 196 с.

22. Марушевський Г.Б. Інтеграція екологічної політики в Україні в контексті європейської інтеграції // Вісник НАДУ. 2015. № 1. С. 113–119.
23. Малиш Н.А. Ефективні механізми формування державної екологічної політики: [монографія]. К. : К.І.С., 2011. 348 с
24. Набув чинності закон про засади державної екологічної політики. 2019. URL: <https://uteka.ua/ua/publication/news-14-novosti-zakonodatelstva-1-vstupil-v-silu-zakon-o-principax-gosudarstvennoj-ekologicheskoy-politiki>
25. Патока І.В. Економічні механізми формування місцевої екологічної політики та напрями її реалізації в умовах реформування владних повноважень в Україні // Науковий вісник Мукачівського державного університету. Серія: “Економіка і суспільство”. Вип. 13. 2017. С. 934–939.
26. Посібник з впровадження місцевих екологічних програм дій у Центральній і Східній Європі. 2002. Угорщина: Ін-т сталих спільнот, РЕЦ. 214 с.
27. Потапенко В. Екологотехногенні проблеми в Україні, що потребують першочергового реагування. Аналітична записка. URL: <http://www.niss.gov.ua/articles/577/>
28. Приходченко Л. Структура механізму державного управління: взаємозв'язок компонентів та фактори впливу на ефективність. URL: <http://visnyk.academy.gov.ua/wpcontent/uploads/2013/11/2009214>
29. Про затвердження Державної стратегії регіонального розвитку на період до 2020 року // Постанова Кабінету Міністрів України від 6 серпня 2014 р. № 385. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/en/385-2014-%D0%BF>
30. Про затвердження Порядку ведення державного обліку в галузі охорони атмосферного повітря // Постанова Кабінет Міністрів України від 13 грудня 2001 р. №1655. URL: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/KP011655.html
31. Про Основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2030 року // Закон України від 28.02.2019 № 2697-VIII. URL: <https://ips.ligazakon.net/document/view/t192697?an=1>

32. Про стан навколишнього природного середовища Київської області у 2016 році // Регіональна доповідь. 2017. URL: <https://menr.gov.ua/files/docs/Reg.report>
33. Про стан навколишнього природного середовища Київської області у 2017 році// Регіональна доповідь. 2018. URL: https://menr.gov.ua/docs/2017/Київська_область_Доповідь_2017_р..docx
34. Про схвалення Концепції національної екологічної політики України на період до 2020 року: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 17 жовтня 2007 р. № 880-р // Офіційний вісник України. 2007. № 79. С. 170.
35. Програма Охорона довкілля та раціональне використання природних ресурсів Київської області на період до 2016 року. 2011. URL: <https://refdb.ru/look/1090769-pall.html>
36. Програма соціально-економічного та культурного розвитку міста Ірпінь та селищ Ворзель, Гостомель, Коцюбинське на 2019 рік та основні напрями розвитку на 2020-2021 роки // Офіційний сайт Ірпінської міської ради. 2018. URL: <https://imr.gov.ua/prozore-misto/byudzhet-mista>
37. Самойлова І.І. Напрями вдосконалення системи державного управління екологічною безпекою в Україні / Державне управління: удосконалення та розвиток. №11. 2018. URL: <http://www.dy.nauka.com.ua/?op=1&z=1355>
38. Самойлова І.І., Самойлов О.О. Формування державного регуляторного механізму у сфері поводження з твердими побутовими відходами в Україні / Інвестиції: практика та досвід. №2. 2021. С. 145–148.
39. Серебрянік О.О. Екологічні послуги як об'єкти екологічного права: зміст наукової проблеми // Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія Юридичні науки. 2014. Вип. 6–1. Т. 2. С. 112–117.
40. Скороход І.С., Удосконалення регіонального екологічного управління в Україні // Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. 2016. С.65-68.

41. Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони. URL: http://www.kmu.gov.ua/kmu/docs/EA/00_Ukraine.Association_Agreement_%28body%29.pdf.

42. Федорчак О. Класифікація механізмів державного управління // Науковий вісник. 2008. Вип. 1. «Демократичне врядування». URL: http://www.nbu.gov.ua/e-journals/DeVr/2008-01/O_Fedorchak.pdf

43. Химинець В.А. Регіональна еколого-економічна політика як інституційна передумова забезпечення сталого розвитку // Науковий вісник Мукачівського державного університету. Серія: Економіка. 2015. Вип. 2(4). Ч.1. С. 204–208.

44. Четверта програма дій ЄЕС у сфері довкілля (1987–1992) (Додаток до Резолюції 87/С 328/01) (ОЖ. 1987. С 3, 7.1.1987). URL: <http://www.minjust.gov.ua/45875>.

45. Чорна О.В. Сутність та особливості формування державної екологічної політики на рівні регіону // Державне управління: удосконалення та розвиток. №11. 2019. URL: http://www.dy.nauka.com.ua/pdf/11_2019/37.pdf

46. Чорна О.В. Проблеми та перспективи реалізації державної екологічної політики на регіональному рівні // Актуальні економічні, фінансові та правові питання в умовах євроінтеграції та глобальної конкуренції: матеріали II Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Ірпінь, 20 листопада 2019 р.). Ірпінь: УДФСУ, 2019. С. 99–101.

47. Шабардіна Ю.В. Екологічна політика європейського союзу в контексті посилення інтеграційних процесів в Україні // Глобальні та національні проблеми економіки. Вип. 3. 2015. С. 576–579.

Київський національний торговельно-економічний університет
Кафедра публічного управління та адміністрування

РЕФЕРАТ
ВИПУСКНОЇ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ

на тему:

«РЕАЛІЗАЦІЯ ДЕРЖАВНОЇ ЕКОЛОГІЧНОЇ ПОЛІТИКИ НА РІВНІ РЕГІОНУ»

Студента (ки) 3 курсу, 11с групи,
спеціальності 281 «Публічне
управління та адміністрування»
спеціалізації «Публічне
управління та адміністрування»

(підпис студента)

Дмитрівої
Мирослави
Іванівни

Науковий керівник
науковий ступінь,
вчене звання

(підпис керівника)

Головня
Юлія
Ігорівна

Гарант освітньої програми
канд. екон. наук,
доцент

(підпис гаранта)

Головня
Юлія
Ігорівна

Київ 2022

Випускна кваліфікаційна робота складається зі вступу, двох розділів, висновків і пропозицій, списку використаних джерел, додатків. Загальний обсяг роботи – 50 сторінок друкованого тексту. Робота містить 1 рисунок, 6 таблиць. Список використаних джерел налічує 47 найменування.

Мета роботи полягає в аналізі механізмів реалізації державної екологічної політики на рівні регіону та виробленні пропозицій щодо їх вдосконалення.

Поставлена мета зумовила необхідність вирішення таких дослідницьких завдань:

- розкрити суть організаційного, правового, економічного та інших механізмів реалізації державної екологічної політики на рівні регіону;
- дослідити закордонний досвід формування та реалізації екологічної політики на рівні регіону;
- проаналізувати сучасний стан справ у сфері екологічної безпеки, діагностики потенціалу Гостомельської селищної ради;
- оцінити систему управління та регулювання у сфері охорони довкілля та екологічної безпеки в Гостомельській селищній раді;
- розробити перспективні напрями вдосконалення механізмів реалізації державної екологічної політики;
- обґрунтувати пропозиції щодо вдосконалення економічних механізмів формування екологічної політики Гостомельської селищної ради.

Об'єктом дослідження є процес державного управління у сфері реалізації екологічної політики.

Предметом дослідження є механізми реалізації державної екологічної політики Гостомельської селищної ради.

Для вирішення визначених завдань, у процесі дослідження використано загальнонаукові та спеціальні методи, зокрема: системного аналізу – для дослідження механізмів реалізації державної екологічної політики; економіко-статистичні методи – для аналізу тенденцій розвитку екологічної ситуації як індикатора ефективності екологічної політики на рівні регіону; проблемно-орієнтовний – для удосконалення економічних механізмів реалізації державної екологічної політики на рівні регіону; функціонального метод – для визначення компетенції органів влади та їх функцій у досліджуваній галузі тощо.

У першому розділі здійснено оцінку екологічної ситуації в Гостомельській селищній раді та проаналізовано систему управління у сфері охорони довкілля в ній.

У другому розділі здійснюється дослідження механізмів реалізації державної екологічної політики на регіональному рівні та запропоновано напрями удосконалення механізмів реалізації державної екологічної політики Гостомельської селищної ради в умовах реформування владних повноважень.

Одержані результати можуть бути використані при удосконаленні процесу реалізації державної екологічної політики на рівні регіону.

Анотація

У випускній кваліфікаційній роботі здійснено оцінку екологічної ситуації в Гостомельській селищній раді та проаналізовано систему управління у сфері охорони довкілля в ній, досліджено механізми реалізації державної екологічної політики на регіональному рівні та запропоновані напрями удосконалення механізмів реалізації державної екологічної політики на рівні регіону.

Ключові слова: екологічна політика, механізми, система управління, Гостомельська селищна рада.

Summary

The final qualification work assesses the environmental situation in Gostomel village council and analyzes the management system in the field of environmental protection, explores the mechanisms of state environmental policy at the regional level and suggests ways to improve the implementation of state environmental policy at the regional level.

Key words: ecological policy, mechanisms, management system, Gostomel village council.

Завідувачу кафедри публічного
управління та адміністрування
Новіковій Н.Л.

Заява

Я, Дмитріва Мирослава Іванівна, повідомляю, що за результатами проведення самостійної перевірки з використанням програмно-технічних засобів у наданій випускній кваліфікаційній роботі на тему: «РЕАЛІЗАЦІЯ ДЕРЖАВНОЇ ЕКОЛОГІЧНОЇ ПОЛІТИКИ НА РІВНІ РЕГІОНУ» не міститься елементів академічного плагіату. У випадках використання прямих запозичень з друкованих та електронних джерел, вказані відповідні посилання.

Робота для перевірки надається у друкованому та електронному варіантах. Електронна версія моєї роботи ідентична з друкованою.

«24» січня 2022 року

_____ (підпис)

Згода

Я, Дмитріва Мирослава Іванівна, цим засвідчую, що є автором випускної кваліфікаційної роботи на тему: “РЕАЛІЗАЦІЯ ДЕРЖАВНОЇ ЕКОЛОГІЧНОЇ ПОЛІТИКИ НА РІВНІ РЕГІОНУ” несую повну відповідальність за достовірність, точність та повноту поданої у роботі інформації, жодна частина роботи не була скопійована, за винятком випадків, коли робиться належне підтвердження в присвоєнні. Я підтверджую, що у роботі не міститься державної таємниці або інформації для службового користування.

Цим засвідчую, що жодна частина цієї роботи не була опублікована мною раніше.

Я даю дозвіл на те, що моя робота буде направлена в інституційний депозитарій Київського національного торговельно-економічного університету і збережена в базі даних для майбутньої перевірки плагіату.

« 24 » січня 2022 року

(Дмитріва М. І.)

Підпис

Прізвище, ініціали

РЕЦЕНЗІЯ

на випускню кваліфікаційну роботу
студентки **Дмитрівой Мирослави Іванівни**

3 курсу ІІс групи заочної форми навчання, спеціальності 281 «Публічне управління та адміністрування» на тему «**РЕАЛІЗАЦІЯ ДЕРЖАВНОЇ ЕКОЛОГІЧНОЇ ПОЛІТИКИ НА РІВНІ РЕГІОНУ**»

Випускна кваліфікаційна робота виконана на актуальну для публічного управління та адміністрування тему, оскільки присвячена питанням реалізації державної екологічної політики на рівні регіону.

Значні проблеми в даній сфері і їх причини полягають у відсутності у влади (законодавчої та виконавчої, її посадових осіб) усвідомлення масштабів і наслідків екологічної ситуації в Україні, відсутності стратегії, мети та результатів екологічної політики. Непріоритетним є для держави питання охорони довкілля та раціонального природокористування, часто ігнорується з боку держави невиконання екологічних програм на всіх рівнях та погіршення екологічної ситуації, тому невідкладним має бути встановлення суворої відповідальності за порушення екологічного законодавства посадовими особами органів влади, яка призводить до масових порушень екологічних прав людини. І нарешті, корупція та зловживання у сфері охорони довкілля, без подолання якої складно повноцінно забезпечити економічну безпеку та екологічну рівновагу, зберегти довкілля для нащадків. Саме така ситуація і зумовила актуальність обраного дослідження.

У першому розділі здійснено оцінку екологічної ситуації в Гостомельській селищній раді та проаналізовано систему управління у сфері охорони довкілля в ній. Так, в роботі доведено, Гостомельська селищна рада відноситься до техногенно навантажених територій Київського регіону. Найгострішими проблемами селищної ради є тривале забруднення поверхневих та підземних вод, повітря та земель внаслідок господарської діяльності, накопичення у великих обсягах твердих побутових відходів. До цих факторів останнім часом додається ускладнення ситуації через розвиток небезпечних геологічних процесів, а також інші негативні чинники природного та техногенного походження. Високе техногенне навантаження негативно впливає на збереження біорізноманіття та природних ландшафтів, на місця існування біологічних видів та в цілому на створення безпечного і привабливого середовища для населення селища.

У другому розділі здійснюється дослідження механізмів реалізації державної екологічної політики на регіональному рівні та запропоновано напрями удосконалення механізмів реалізації державної екологічної політики Гостомельської селищної ради в умовах реформування владних повноважень. Зокрема запропоновано: запровадження системи оплати за тверді побутові відходи, за якою кошти стягуються з суб'єктів економічної діяльності та приватних осіб пропорційно до кількості вироблених твердих побутових відходів; прийняття місцевими органами влади постанови, яка зобов'язує організації, що займаються транспортуванням відходів, надавати послуги зі збору упакованого мешканцями сміття для подальшої вторинної переробки; модернізація та відновлення мереж централізованого водопостачання та водовідведення; ознайомлення населення з можливими ризиками виникнення надзвичайних ситуацій природного і техногенного характеру тощо

Випускна кваліфікаційна робота відповідає вимогам. Виконана у повному обсязі і заслуговує на позитивну оцінку, а її авторка, Дмитрівой Мирослава Іванівна, на отримання кваліфікації бакалавра відповідно до обраної спеціальності.

Рецензент